

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI TİCARET VE PAZARLAMA ANA BİLİM DALI

UTİKAD ÜYESİ LOJİSTİK İŞLETMELERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
FAALİYETLERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

TEZİ YAZAN

Melis TAŞ

- 1. Tez Danışmanı: Prof. Dr. Eda YAŞA ÖZELTÜRKAY**
2. Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erdem AKKAN (Mersin Üniversitesi)
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Sezen BOZYİĞİT (Tarsus Üniversitesi)
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Duygu GÜR
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Emre Kadir ÖZEKENCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / EKİM 2023

ONAY SAYFASI

T.C

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

2021015002 numaralı öğrencimiz olan **MELİS TAŞ** tarafından hazırlanan “**UTİKAD ÜYESİ LOJİSTİK İŞLETMELERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**” başlıklı bu tez çalışması jürimiz tarafından **oy birliği ile** Uluslararası Ticaret ve Pazarlama Ana Bilim Dalı **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

Üniv. İçi Asıl Üye – 1. Tez Danışmanı – Jüri Başkanı: Prof. Dr. Eda YAŞA ÖZELTÜRKAY

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

Üniv. Dışı – 2. Tez Danışmanı – Jüri Asıl Üyesi: Doç. Dr. Erdem AKKAN
(Mersin Üniversitesi)

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

Üniv. Dışı – Jüri Asıl Üyesi: Prof. Dr. Sezen BOZYİĞİT
(Tarsus Üniversitesi)

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

Üniv. İçi – Jüri Asıl Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Duygu GÜR

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

Üniv. İçi – Jüri Asıl Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Emre Kadir ÖZEKENCİ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

03/10//2023

Prof. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

Bu çalışmayı her şeyden önce, kızı olmaktan gurur duyduğum, bireysel, akademik ve kariyer yolculuğumda yolumu aydınlatan yegâne ışığım, annem Gülhan TAŞ'a ve bugün hayatta olsaydı eminim ki gurur duyardı, rahmetli babam Ramazan TAŞ'a ithaf ediyorum.

Aynı zamanda, cumhuriyetimizin 100. yılına denk gelen tezim ve mezuniyetimi, eğitim, bilim ve sanat ışığında bilginin olanca ışığı, merakı ve umuduyla tüm dünya çocuklarına ithaf ediyor; sürdürülebilir bir dünya için farkındalıkların artmasını, doğanın, çevrenin hiçbir şekilde zarar görmemesini ve gelecekteki herkes için tüm ekosistemin daha yaşanabilir bir yer olmasını diliyorum.

Melis TAŞ

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

03.10.2023

Melis TAŞ

TEŞEKKÜR

Yolunu hayranlıkla takip ettiğim, öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyduğum, lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca daima yanımda olan ve özellikle bütün tez çalışmam süresince desteklerini esirgemeyen değerli tez danışmanım Prof. Dr. Eda YAŞA ÖZELTÜRKAY'a bana ve tez çalışmama gösterdiği emek ve katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca deneyim, bilgi ve yönlendirmeleriyle her zaman destek olan değerli ikinci tez danışmanım Doç. Dr. Erdem AKKAN'a tez çalışmama gösterdiği emek ve katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Tez savunma jürimde yer alan değerli hocalarım Prof. Dr. Sezen BOZYİĞİT'e, Dr. Öğr. Üyesi Emre Kadir ÖZEKENCİ'ye ve Dr. Öğr. Üyesi Duygu GÜR'e bilgi ve yönlendirmeleri için çok teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca ikinci evim olarak gördüğüm, eğitimiyle donandığım, Erasmus+ imkanıyla bana farklı bir vizyon kazandıran, yurtiçi ve yurtdışı üniversite temsiliyet görevlerimde her zaman desteğini hissettiğim, “İyi ki ÇAĞ'lıyım” dedirten okulum; Çağ Üniversitesine bütün imkanları ve bana kazandırdığı her şey için teşekkür ederim.

Hayatımızın en zor zamanlarında cesaretiyle hayatımıza yön veren, eğitime gönül veren, yüksek lisans eğitimi ile bana örnek olan, azmine her zaman hayran kaldığım, daima örnek aldığım, hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, varlığıyla güç veren ve tez çalışmam boyunca beni daima cesaretlendiren, hayattaki en büyük destekçim ve idolüm olan annem, Eğitim Uzmanı Gülhan TAŞ'a göstermiş olduğu emek ve fedakârlıkları için sonsuz teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince ilk günden bu yana beni hep motive eden ve hem teknik hem de manevi açıdan tezime desteklerini esirgemeyen teyzelerim Mehtap ÖZCAN ve Aliye ÖZCAN'a; tüm aile aktivitelerimiz için ders çalışmamı bekleyen ve dualarını esirgemeyen anneannem Emine ÖZCAN'a; benimle oyunlar oynamak için sürekli “Ödevin ne zaman bitecek Melis Abla?” sorusuyla sabırsızlıkla bugünü bekleyen canım

kuzenim Eren Eymen ÖZCAN'a ve her zaman yanımda olan ve her adımında beni destekleyen aileme teşekkür ederim.

Geleceğe daima umutla bakarak biz Türk gençlerine bilim ve kültürü aşılayan, “En hakiki mürşit, ilimdir.” sözüyle daima yolumuzu aydınlatan Mustafa Kemal ATATÜRK'e sonsuz teşekkür ederim. Bir Türk kadını olarak eğitime ve bilime kendimi adayıp, bugün başarılı bir şekilde kendi ayaklarım üzerinde durabiliyorsam ve tüm dünya çocuklarına daha da iyisini dileyebiliyorsam, bu ancak O'nun sayesinde.

Melis TAŞ



ÖZ

UTİKAD ÜYESİ LOJİSTİK İŞLETMELERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Melis TAŞ

Yüksek Lisans Tezi, Uluslararası Ticaret ve Pazarlama Ana Bilim Dalı

1. Tez Danışmanı: Prof. Dr. Eda YAŞA ÖZELTÜRKAY

2. Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erdem AKKAN (Mersin Üniversitesi)

Ekim 2023, 104 Sayfa

Sürdürülebilirlik, çevreye verilen zarara ve çevresel, sosyal ve ekonomik problemlere karşı çözüm olarak atılan adımlar olarak tanımlanabilir. Birleşmiş Milletler tarafından 2030 yılı için hedeflenen 17 sürdürülebilir kalkınma amacı, konu hakkında atılan önemli adımlardan biridir. Lojistik sektörünün çevreye olan olumsuz etkileri arasında karbondioksit emisyonu, yakıt tüketimi, gürültü, hava ve su kirliliği sıralanabilir. Söz konusu olumsuz etkilerin azaltılması ve sektörde sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için lojistik işletmelerinin sürdürülebilirliğe yönelik faaliyetlerde bulunmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın amacı, Türkiye'deki lojistik işletmelerinin web sitelerini incelemek, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik sürdürülebilirlik faaliyetlerini tespit etmek ve konu ile ilgili güncel durumu ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada doküman analizi yönteminden faydalanılmıştır. Çalışma evreni olarak UTİKAD (Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği) üyesi lojistik işletmeleri (n=600) tercih edilmiştir. Çalışma evrenini oluşturan işletmelerin web sitelerindeki bilgiler araştırılarak, yeşil lojistik, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma amaçları, karbon ayak izi ve sıfır atık konuları hakkındaki faaliyetleri incelenmiştir. Elde edilen veriler IBM SPSS 27 istatistik programı ile analiz edilmiş ve verilerin analizinde frekans dağılımları kullanılmıştır. Çalışmada sonuç olarak; lojistik süreçlerindeki sürdürülebilirlik faaliyetleri ele alındığında lojistik işletmelerinin web sitelerinde sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik faaliyetlerine yeterince yer verilmediği ve sürdürülebilirlik, karbon ayak izi ve sıfır atık konularına daha fazla önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Sürdürülebilirlik, lojistik, sürdürülebilir kalkınma amaçları

ABSTRACT

A STUDY ON THE EXAMINATION OF SUSTAINABILITY ACTIVITIES OF UTİKAD MEMBER LOGISTICS COMPANIES

Melis TAŞ

Master's Thesis, Department of International Trade and Marketing

1. Supervisor: Prof. Dr. Eda YAŞA ÖZELTÜRKAY

2. Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Erdem AKKAN (Mersin University)

October 2023, 104 pages

Sustainability can be defined as the steps taken as a solution to environmental damage and environmental, social and economic problems. The 17 sustainable development goals targeted by the United Nations for 2030 are one of the important steps taken on the subject. Carbon dioxide emissions, fuel consumption, noise, air and water pollution can be listed among the negative effects of the logistics sector on the environment. It is thought that it is important for logistics businesses to engage in sustainability-oriented activities in order to reduce these negative effects and ensure sustainability in the sector. The aim of the study is to examine the websites of logistics companies in Turkey, to identify sustainability activities for sustainable development goals and to reveal the current situation on the subject. In this study, the document analysis method was used. Logistics businesses (n=600) that are members of UTİKAD (International Transportation and Logistics Service Producers Association) were chosen as the sample in the study. By researching the information on the websites of the companies that make up the sample, their activities on green logistics, sustainability, sustainable development goals, carbon footprint and zero waste issues were examined. The data obtained was analyzed with the IBM SPSS 27 statistical program and frequency distributions were used in the analysis of the data. As a result of the study; considering the sustainability activities in logistics processes, it is thought that the websites of logistics companies do not include enough activities for sustainable development goals and more importance should be given to sustainability, carbon footprint and zero waste issues.

Key Words: Sustainability, logistics, sustainable development goals

ÖN SÖZ

Sanayi devriminden günümüze çevre kirliliğine ve atmosfere salınan sera gazı emisyonlarına neden olan, en önemli etkenin insan faktörü olduğu düşünülmektedir. İnsan ihtiyaçlarının giderilmesi bakımından yenilenemez kaynaklar, yakıt ve enerji kullanımının yoğun şekilde tüketildiği lojistik sektörü, sera gazı salınımının azaltımı için öncelikli olarak ele alınması gereken sektörlerden biridir. Günümüzde lojistik ve sürdürülebilirlik, iş dünyasında ve toplumda giderek daha önemli hale gelmektedir. Küreselleşen dünyada hizmet sektörünün temel alanlarından biri olarak lojistik kabul edilmektedir. Sürdürülebilirlik ise çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan uzun vadeli refahı desteklemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Sürdürülebilir lojistik uygulamaları, çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri dikkate alarak, lojistik işletmelerine çevresel etkileri azaltma, maliyet tasarrufu, müşteri memnuniyeti ve rekabet avantajı gibi faydalar sağlamaktadır. Bu nedenle, lojistik sektörde sürdürülebilirlik odaklı stratejiler benimsemek çevre ve sürdürülebilirlik açısından önem arz etmektedir. İşletmelerin Birleşmiş Milletler tarafından 2030 yılına kadar sürdürülebilir kalkınmayı hedeflediği 17 amaç doğrultusunda çalışmalarını artırmaları halinde, bu durumun hem sektörün çevreye olan olumsuz etkisini azaltabileceği hem de lojistik performanslarını artırabileceği düşünülmektedir. Lojistik işletmeleri sürdürülebilirlik faaliyetlerini (daha az yakıt tüketen yeni araçlar, intermodal taşımacılık, çevre dostu ofis ve depo uygulamaları, çevresel faaliyetler ve sosyal sorumluluk projeleri gibi) artırması halinde bu durumun işletmelerin kurumsal itibarlarını olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Bu çalışmanın bulguları göz önünde bulundurulduğunda, sonuçların işletmelerin gelecekteki iletişim stratejilerinde yol gösterici olabileceği ve bilgi çağının gerekliliklerinden biri olan internet sitelerinin daha etkin kullanılmasına yönelik bilgi sağlayabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, bu çalışma, lojistik işletmelerinin çevre, yeşil lojistik, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma hedefleri, karbon ayak izi ve sıfır atık konularındaki faaliyetlerini ortaya koymaktadır.

Ekim, 2023

İÇİNDEKİLER

KAPAK.....	i
ONAY SAYFASI	ii
İTHAF.....	iii
ETİK BEYANI	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ.....	vii
ABSTRACT.....	viii
ÖN SÖZ	ix
İÇİNDEKİLER	x
KISALTMALAR.....	xii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
EKLER LİSTESİ	xvi
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi ve Önemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	1
1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları.....	2
1.4. Araştırma Evreni ve Çalışma Evreni.....	2
1.5. Kavramsal Çerçeve.....	3
1.5.1. Lojistik Kavramı.....	3
1.5.2. Sürdürülebilirlik Kavramı.....	6
1.5.3. Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı.....	11
1.5.4. Birleşmiş Milletler: 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi.....	14
1.5.5. Kurumsal Sürdürülebilirlik.....	20
1.5.6. Karbon Ayak İzi.....	21
1.5.7. Sıfır Atık.....	24
1.5.8. Sürdürülebilirlik ve Lojistik İlişkisi	26
2. YÖNTEM.....	30

2.1. Araştırmanın Yöntemi.....	30
2.2. Katılımcılar.....	31
2.3. Araştırma Verilerinin Toplanması.....	31
2.4. Araştırmanın Deseni.....	32
2.5. Araştırma Verilerinin Analizi.....	32
3. BULGULAR.....	35
3.1. Sayısal Bulgular.....	35
3.2. Sözel Bulgular.....	56
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	58
KAYNAKÇA.....	63
EKLER.....	78

KISALTMALAR

- CSCMP** : Tedarik Zinciri Yönetimi Profesyonelleri Konseyi (The Council of Supply Chain Management Professionals)
- OECD** : Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)
- SKA** : Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
- UNDP** : Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme)
- UTİKAD** : Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği



TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. İnternet Sitesi Kullanım Durumları	35
Tablo 2. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sosyal Medya Hesaplarının Varlığı.....	36
Tablo 3. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sosyal Medya Dağılımı	36
Tablo 4. İşletmelerin Ana Hizmetleri.....	37
Tablo 5. İşletmelerin Alt Hizmetleri	38
Tablo 5.1. İşletmelerin Alt Hizmet Dağılımı	38
Tablo 6. İşletmelerin İnternet Sitesinde Yabancı Dil Tercihleri Sunma Durumu.....	39
Tablo 7. İşletmelerin İnternet Sitesinde Yabancı Dil Tercihleri Dağılımı.....	39
Tablo 8. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Linki Varlığı.....	40
Tablo 9. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Linkinin Konumu.....	40
Tablo 10. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik İle İlgili Bilgi Miktarı.....	41
Tablo 11. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik İle İlgili Bilgi Formatı.....	42
Tablo 12. İşletmelerin İnternet Sitesinde Periyodik Rapor Paylaşımı	42
Tablo 13. Sürdürülebilirlik Faaliyetlerine Yönelik Yaklaşımların Dağılımı	43
Tablo 14. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Süreçlerine Yönelik Dağılımı	43
Tablo 15. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Faaliyetlerinin Paydaşlara Yönelik Dağılımı	44
Tablo 16. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Yönelik Bilgi Durumu	45
Tablo 17. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Yönelik Bulguların Dağılımı	45
Tablo 17.1. SKA - Yoksulluğa Son	46
Tablo 17.2. SKA - Açlığa Son	46
Tablo 17.3. SKA - Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam.....	47
Tablo 17.4. SKA - Nitelikli Eğitim.....	47
Tablo 17.5. SKA - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	48
Tablo 17.6. SKA - Temiz Su ve Sanitasyon	48
Tablo 17.7. SKA - Erişilebilir ve Temiz Enerji	49
Tablo 17.8. SKA - İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme	49
Tablo 17.9. SKA - Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı	50
Tablo 17.10. SKA - Eşitsizliklerin Azaltılması	50

Tablo 17.11. SKA - Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	51
Tablo 17.12. SKA - Sorumlu Üretim ve Tüketim.....	51
Tablo 17.13. SKA - İklim Eylemi	52
Tablo 17.14. SKA - Sudaki Yaşam	52
Tablo 17.15. SKA - Karasal Yaşam.....	53
Tablo 17.16. SKA - Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar	53
Tablo 17.17. SKA - Amaçlar İçin Ortaklıklar.....	54
Tablo 18. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Dağılımı	54
Tablo 19. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Anahtar Kelimesinin Varlığı	55
Tablo 20. İşletmelerin İnternet Sitesinde Karbon Ayak İzi Anahtar Kelimesinin Varlığı	55
Tablo 21. İşletmelerin İnternet Sitesinde Sıfır Atık Anahtar Kelimesinin Varlığı	56

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Piramidi.....	10
Şekil 2. Sürdürülebilir Kalkınma Bileşenleri.....	13
Şekil 3. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları.....	15
Şekil 4. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Boyutu.....	18



EKLER LİSTESİ

EK A. Tez Etik Kurulu İzin İstek Formu	78
EK B. Kodlama Şeması.....	82
EK C. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü Tez Etik Kurul İzin İstek Yazısı	87
EK D. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Tez Etik İzin Yazısı	88



1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Problemi ve Önemi

Bu çalışmada tanımlayıcı bir araştırma modeliyle geliştirilen teorik modeldeki değişkenler arasındaki ilişkiler açıklanmaya çalışılmıştır. Doküman analizi kapsamında, UTİKAD (Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği) üyesi olan, taşımacılık sektöründe ve taşımacılık haricinde lojistiğin diğer hizmet alanlarında (ambalajlama, depolama, gümrükleme ve benzeri) hizmet sunan lojistik işletmelerinin kurumsal web sitelerindeki sürdürülebilirlik faaliyetleri incelenmiş ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından 2030 yılı için hedeflenen 17 sürdürülebilir kalkınma amacını lojistik sektöründeki işletmelerin ne denli uyguladığını belirlemek önem arz etmektedir. Lojistik sektörünün çevreye olan etkilerini sürdürülebilir kalkınma amaçları doğrultusunda incelemek ve ek olarak karbon ayak izi ve sıfır atık konularında da güncel durumu ortaya koymak sektörün çevreye olan etkisi bağlamında önem arz etmektedir. Sürdürülebilir kalkınma amaçları, alan yazında sınırlı sayıda çalışmaya konu olup (Lazar vd., 2021; Yurttaş, 2023) Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin lojistik sektöründeki uygulamalarını inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, UTİKAD üyesi lojistik işletmelerinin web sitelerini incelemek, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik sürdürülebilirlik faaliyetlerini tespit etmek ve konu ile ilgili güncel durumu ortaya çıkarmaktır. Alt amaç olarak ise, işletmelerin sürdürülebilirlik, karbon ayak izi ve sıfır atık konularında yapılan çalışmaları incelenmiştir. Araştırma yapılırken taşımacılık hizmeti sunan ve taşımacılık haricinde lojistik hizmeti sunan işletmelerin; çevre, yeşil lojistik, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma amaçları hakkındaki faaliyetlerinin internet sitelerindeki paylaşım durumu incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın başlıca kısıtları, firmaların sahip olduğu web sitelerinin dinamik yapıları gereği sürekli güncellenip değişikliğe uğramaları ve elde edilen verilerin araştırma yapılan tarihler arasında kısıtlı kalması, son olarak da araştırmanın sadece UTİKAD üyesi işletmeler ile sınırlandırılmasıdır. UTİKAD, 1986 yılında kurulan ve Türkiye’de taşımacılık ve lojistik sektöründe faaliyet gösteren, kara, hava, deniz, demiryolu ve kombine taşımacılığın yanı sıra liman işletmeciliği, antrepo ve depo hizmetleri, hızlı kargo ve paket taşımacılığı, gümrük müşavirliği faaliyetlerinde bulunan ve lojistik hizmet üreten işletmelerin üye olduğu bir sivil toplum kuruluşudur. Derneğin vizyonu, lojistik yapılanmanın ve tedarik zincirinin gelişimine öncülük etmek olarak belirlenmiş olup misyonu ise Türkiye’de lojistik sektörünü ve dernek üyelerini ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek, sektörün uluslararası standartlarda ve sürdürülebilir büyümesine katkı sağlamak, dernek üyelerinin gelişimini destekleyici faaliyetleri yürütmek olarak ifade edilmiştir (UTİKAD, 2022). Derneğin yurtiçi ve yurtdışı platformlarda üyelerini temsil etmesi ve Türk taşımacılık ve lojistik sektörünün en geniş kapsamlı sivil toplum kuruluşu olarak nitelendirilmesi sebebiyle bu çalışmada evren olarak tercih edilmiştir.

1.4. Araştırma Evreni ve Çalışma Evreni

Türkiye’de faaliyet gösteren UTİKAD üyesi lojistik işletmeleri (658 adet) bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. İşletmelerin web siteleri 10.04.2023-16.05.2023 tarihleri arasında incelenmiştir. Araştırma evrenini belirlerken araştırma başlangıcında 653 olarak tespit edilen üye sayısının, araştırma süreci içerisinde 658 olarak revize edilmesi sebebiyle çıkarılan/eklenen yeni üyeler göz önünde bulundurulmuş olup 16.05.2023 tarihinde üye sayısı 658 olarak güncellenmiştir. Çalışma evreni oluşturulurken öncelikle internet sitelerine erişimleri test edilmiştir. Çalışma evrenine dâhil edilen işletmelerin web sitelerinde araştırmacının bilgi sahibi olduğu dillerden Türkçe, İngilizce ve Almanca içerik bulunduranlar tespit edilmiştir. Çalışma genellemeden çok var olanı ortaya koymak amacını taşıması ve 58 adet işletmenin web sitesine

erişilememesi sebebiyle, araştırmada web sitesine erişilebilen lojistik işletmeleri (600 adet) çalışma evreni olarak tercih edilmiş ve evreni temsil etme yeterliliğine sahip olduğu varsayılmıştır. 16.05.2023 tarihinde değişen işletmeler olup olmadığı tekrar ve son kez kontrol edilerek kodlama tamamlanmıştır. Araştırmada ele alınan lojistik işletmelerinin internet sitelerinde sürdürülebilirlik hakkında bulunan bilgi ve raporları incelenmiştir.

1.5. Kavramsal Çerçeve

1.5.1. Lojistik Kavramı

Günümüzde lojistik, hizmet sektörünün ana alanlarından biri olarak kabul edilmektedir. Lojistik, temel olarak, insanların ve malların farklı yöntemler kullanılarak yönetilmesi ve hareket ettirilmesi olarak ifade edilmektedir (Çevik ve Gülcan, 2011). 1991 yılında Amerika Birleşik Devletleri merkezli bir ticaret örgütü olan Tedarik Zinciri Yönetimi Profesyonelleri Konseyi, lojistiği "*Müşteri gereksinimlerine uymak amacıyla malların, hizmetlerin ve ilgili bilgilerin çıkış noktasından tüketim noktasına kadar verimli, etkili akışını ve depolanmasını planlama, uygulama ve kontrol etme sürecidir.*" şeklinde tanımlamıştır (CSCMP, 2013).

Lojistik, insanların ve malların istenilen zamanda istenilen yere taşınması ve taşımacılık konusunda ulusal ve uluslararası alanda kullanılan ve faaliyet gösteren küresel bir araç olarak tanımlanmaktadır (İncaz, 2015). Manjunath'a (2014) göre ise lojistik, müşterilerin veya işletmelerin bazı gereksinimlerini karşılamak için malların çıkış noktası ile tüketim noktası arasındaki akışının yönetimidir. Lojistik faaliyetlerin amacı, doğru mal veya hizmetlerin doğru zamanda, doğru yerde, doğru miktarda ve istenilen şekilde mümkün olan en az maliyetle hazır bulundurulmasıdır (Tutar vd., 2009).

Lojistik kelimesi her ne kadar ilk olarak ulaştırma faaliyetini akıllara getirse de ulaşım dışında çeşitli faaliyetlerden oluşmaktadır. Bunlar; taşıma, depolama ve dağıtım, müşteri hizmetleri, envanter ve stok yönetimi, elleçleme, dağıtım, paketleme ve ambalajlama, talep yönetimi, müşteri hizmetleri, parça servis

desteği ve bilgi iletişim ve bilgi işlem olarak sıralanabilir (Keskin, 2022). Lojistikte yönetilen kaynaklar gıda, malzeme, hayvan, ekipman ve sıvılar gibi fiziksel öğelerin yanı sıra zaman, bilgi, parçacıklar ve enerji gibi soyut öğeleri de içerebilmektedir (Manjunath, 2014). Kısaca lojistik, üretim noktasından tktim noktasına kadar tüm mal ve hizmetlerin ulaştırılması sırasında gerçekleştirilen faaliyetlerin tamamını kapsamaktadır (Denisa & Zdenka, 2015).

Lojistik faaliyetler erişilebilirliği ve hareketliliği kolaylaştırırken hem sosyal hem de ekonomik etkiler sağlamaktadır. Söz konusu etkilerden olumlu olanlar; yeni iş alanları yaratmak, altyapılar inşa etmek, açlığa karşı hizmet sunmak olarak sıralanabilir ancak olumlu etkilerin yanı sıra bazı olumsuz etkileri de mevcuttur. Bu etkiler ise, hava ve okyanus kirliliğine yol açmak, evre sorunları, doğaya ve insan sağlığına karşı sorumsuzluk, yenilenemeyen kaynakların kullanılması, fosil yakıt tktilmesi ve benzeri olarak sıralanabilir (Abbasi & Nilsson, 2016). Küresel ısınmayla artan iklim değişikliği etkilerinin, insanoğlunun son yıllarda karşılaştığı en büyük problemlerden biri olduğu bilinmektedir. Lojistik faaliyetlerin de sera gazı emisyonlarına neden olması sebebiyle iklim değişikliğinin etkileri de hızla artmaktadır. Lojistik sektöründe gerçekleştirilen faaliyetlerin küresel ısınmaya neden olan sera gazı emisyonlarının %24’n oluşturduğu ifade edilmektedir (Zengin, 2017). Senir ve Bykkeklk’in (2017) yapmış olduğu araştırma, Türkiye’nin karayolu taşımacılığında sürdürülebilirlik performansı sıralamasında 18 OECD lkesi arasında ikinci sırada yer aldığını göstermektedir. Bunun nedeninin sürdürülebilirlik ve düşük karbon ekonomisi konusunda yapılan düzenlemeler, daha evre dostu makinelerin, araçların, yakıtların kullanılması ve konuyla ilgili araştırmaların desteklenmesi olabileceği düşünülmektedir.

Küresel iklim değişikliğine doğrudan etki eden lojistik faaliyetlerin çevreye olan olumsuz etkisini azaltmaya yönelik ekonomik, çevresel ve toplumsal parametreler ve yeşil lojistik arasında denge oluşturulmaya çalışılmaktadır (Mete, 2020). Günümüzde evre konusunda farkındalığın artmasıyla beraber işletmeler yeşil uygulamalara yer vermeye başlamışlardır; bu durum işletmeler arasında yeni bir rekabet ortamına neden olmuş, yeşil ilke ve stratejilerin ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır (Kayan, 2022). Er’e (2023) göre geçmiş yıllarda

iklim değişikliği ve evre konusunda işletmelerin duyarlılık göstermeleri, sosyal sorumluluk ve benzeri bilinçli çalışmalar yapılması işletmelerin kendi tercihiyken ve rekabet için üstünlük sağlarken; günümüzde ulusal ve uluslararası yapılan düzenlemeler sonrasında evre konusunda duyarlılık göstermek ve sosyal sorumluluk faaliyetlerinde bulunmak işletmeler için zorunluluk haline gelmiştir. Yeşil uygulamalara yer veren işletmelerin ise çevreci tüketiciler tarafından tercih nedeni olmalarına, kr oranlarını ve verimliliklerini artırmalarına katkı sağlamıştır (Kayan, 2022). Ayrıca dinamik bir rekabet ortamında yer alan işletmelerin devamlılığını sürdürebilmesi açısından bilgi akışı ve bilgiye erişim sağlamak için internet, bilgisayar ve diğer bilişim araçlarını kullanmaları büyük önem taşımaktadır (Karahan & Bürkek, 2022).

iek ve diğerleri (2010), işletmelerin web sitelerinin değerlendirilmesine ilişkin yapmış oldukları araştırmada web sitesinin işletmelere; halkla ilişkiler ve tanıtım, reklam, insan kaynakları yönetimi, satış ve benzeri pek çok konuda yarar sağladığına dikkat çekerek 128 işletmenin web sitesine ulaşmışlardır. Araştırma sonucunda 128 işletmeden sadece 4 işletmenin web sitesini aktif ve etkili kullandığı, 69 işletmenin orta derecede etkin, 55 işletmenin ise düşük düzeyde kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca farklı dil seçenekleri sunan web sitelerine sahip olan işletmelerin yalnızca %32 oranında olduğu, uluslararası ticaret yapmak isteyen işletmeler için yabancı dil seçeneğinin bulunmasının gerekliliği ve önemine dikkat çekilmiştir.

Karagöz ve Karahisar'ın (2011) internet sitelerinin lojistik işletmeleri açısından önemini incelediği çalışmasında, internetin işletmeler tarafından stratejik amaçlı kullanılmadığı, kurumsal kimliklerini yansıtmaya yönelik bilgi paylaşımı yapılmadığı, geleneksel iletişim araçları dışında alternatif seçenekler sunulmadığı ve yabancı dil seçeneklerinin kısıtlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Akkan ve diğerleri (2012), lojistik işletmelerinin elektronik hizmet kalitesi temalı çalışmalarında, işletmelerin çoğunun yalnızca bilgi verme odaklı olduğu, genellikle aynı içerikte olup misyon, vizyon ve diğer değerler ile ilgili bilgilerin az görüldüğü, online içerik ve mobil uygulama erişimi, sosyal medya linki ve benzeri bilgilerin eksikliği, bilgilerin genel olarak güncellenmediği sonuçları ile

birlikte internet sitesi içeriklerinin yetersiz bulunduğu ve geliştirilmeleri gerektiğini savunmuşlardır.

Alnıpak ve Duygun (2018), pazarlama aracı olarak internet sitesi kullanım durumu konulu çalışmalarında, araştırdıkları işletmelerin internet sitelerinin pazarlama iletişim aracı olarak reklam açısından orta düzeyde etkin; halkla ilişkiler ve doğrudan pazarlama açılarından düşük düzeyde etkin ve son olarak da satış geliştirme açısından etkisiz düzeyde kullanıldığı sonucunu elde etmişlerdir.

Özbek ve Engür (2017), lojistik alanında faaliyet gösteren işletmelerin iyi tasarlanmış web sitelerinin olmasına dikkat çekmiş olup işletmeleri web sitelerinin güncel, kullanıcı dostu, farklı dil seçeneklerine ve kendini açıklama özelliğine sahip olma gibi kriterlere göre değerlendirmiştir. İşletmelerin web sitelerinde yabancı dil seçeneği olmasının uluslararası ulaşılabilirlik anlamında işletmelere avantaj sağlayacağını ifade etmiştir.

Benzer şekilde, internet sitesi kullanım durumu üzerine çalışma yapan Aydın ve Altınok (2019), Türkiye'deki lojistik şirketlerinin internet sitesini aktif kullanım durumunda eksiklikler olduğu sonucuna ulaşmışlardır. İşletmelerin genel olarak araştırma-geliştirme çalışmalarına internet sitelerinde yer vermediklerini gözlemlemişlerdir.

Karahan ve Bürkek (2022), işletmelerin bilgisayar, internet ve benzeri bilişim teknolojilerini kullanım durumları konusunda yapmış oldukları araştırmalarında web sitesi olan işletmelerin oranının %49,4 olduğu sonucunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca bu işletmelerin web siteleri incelendiğinde genel olarak (%98) web sitelerini, mal ve verilen hizmetlerle ilgili bilgi vermek, fiyat listelerini sunmak amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir.

1.5.2. Sürdürülebilirlik Kavramı

Günümüzde orman alanlarının hızla azalmasıyla birlikte, asit yağmurları, radyoaktif kirlilik, karbon salınımının artması, erozyona bağlı toprak kayıpları,

Sürdürülebilirlik kelimesi köken itibariyle korumak ve desteklemek anlamına gelmektedir (Muscoe, 1995). Gilman (1992) tarafından ise, sürdürülebilirlik, bugün var olan hiçbir sistemin, gelecekte bilinmeyen bir tarihe kadar temel kaynaklarının tükenmesine izin vermeden, insan, çevre ve bugünkü neslin işleyişi olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte, sürdürülebilirlik süreç olarak düşünüldüğünde, ekonomik, çevresel ve toplumsal sağlık faaliyetlerinin uzun vadeli olarak gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir (Asmelash & Kumar, 2019; Özkan & Şahin, 2021; Vehbi, 2012).

Özmehmet'e (2008) göre sürdürülebilirlik temelde çevresel zararlara ve çevresel sorunlara bir çözüm olarak sunulmaktadır. Bu sebeple sürdürülebilirlik kelimesinin temel amaçlarına bakıldığında, biyolojik çeşitliliğin ve doğal çevrenin gelecek nesiller için korunması, doğal kaynakların doğru ve bilinçli tüketimi, ekonomik kalkınmanın sağlanması, iklimsel değişiklikler, kaynakların eşit kullanımı gibi ana başlıklar bulunmaktadır. İnsanlığın yaşamı ve devamlılığı söz konusu olduğunda çevre sorunlarının ve bunlara yönelik kalkınma planlarının birbiriyle yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir (Baykal & Baykal, 2008). Bu ilişki de çevrenin korunması için önem arz etmektedir (Tıraş, 2012).

Ruckelshaus (1989), sürdürülebilirlik kavramını ekolojinin en geniş sınırları içerisinde değerlendirmektedir. Sürdürülebilirlik kavramının uzun yıllar varlığını sürdürecek bir doktrin olarak kalacağını, ekonomik kalkınma ve büyüme arasındaki karşılıklı etkileşimle gerçekleşebileceğini belirtmiştir. İnsanların düşünce tarzında gerçekleşecek değişimlerin temelinde tüketim toplumu fikrinden vazgeçilmesi, evrensel dayanışmanın sağlanması, toplumların çevreye, insanlara ve gelecek nesillere karşı sorumluluk alması, iyi bir çevre yönetimi uygulanması ve ekonomik çözümler bulunması gibi hedefler yer almaktadır. Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere sürdürülebilirlik kavramında dikkat çeken üç ana boyutun toplum, çevre ve ekonomi olduğu görülmektedir (Özmehmet, 2008; Gürül, 2016; Mangır 2016). Bununla birlikte, Keefe (2002) ise çalışmasında sürdürülebilirliğin özellikle ekonomik boyutunun kurumsal sosyal sorumluluk üzerindeki önemine dikkat çekmektedir (Sansar, 2015; Aktan & Börü, 2007).

Hoffmann (2001), işletmelerin, doğal kaynakların duyarlı kullanımı, atık yönetimi ve benzeri gibi faaliyetlere yönelmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bununla birlikte Dalyan (2007), bu faaliyetleri, işletmelerin sosyal sorumluluklarından biri olarak kabul etmektedir ve bunu doğal yaşamı koruma sorumluluğu olarak adlandırmaktadır. Çankır ve diğerleri (2012), işletmelerin, hizmetlerinin başlangıcından, ürünlerinin ise hammadde olduğu süreçten son tüketimine ve imhasına kadar olan süreç boyunca doğaya karşı sorumlu olduklarını ifade etmektedir.

İşletmelerin sürdürülebilir toplum hizmetlerini gerçekleştirmesinin, işletmelerin başarılı bir şekilde devamlılığını sağlayabilmesi için önemli olduğu düşünülmektedir (Silsüpür, 2020). Sürdürülebilir toplum hizmetleri göz önünde bulundurulduğunda, kurumsal sosyal sorumluluk kavramı da önem arz etmektedir. Gedik (2021), sürdürülebilirliğin, kurumsal sosyal sorumluluk ile ilgili bir kavram olduğunu belirtmektedir. Carroll (1991), kurumsal sosyal sorumluluğun bileşenlerini Şekil 1'de gösterildiği ve Türkçe'ye uyarlandığı gibi açıklamıştır.

Şekil 1

Kurumsal Sosyal Sorumluluk Piramidi



Not. A. B. Carroll, 1991, Business Horizons, 34(4), s.39-48 tarafından yayımlanmış olan “The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward The Moral Management of Organizational Stakeholders” adlı çalışmadan alınmıştır.

Şekil 1 incelendiğinde, Carroll'ın (1991) yaptığı çalışmada oluşturduğu piramit ile kurumsal sosyal sorumluluğun dört farklı sorumluluk başlığından oluştuğu görülmektedir. Bir işletmenin kurumsal sosyal sorumluluklarını yerine getirebilmesi için sırasıyla ekonomik, yasal, etik ve hayırseverlik ile ilgili sorumlulukları göz önünde bulundurması gerektiğini öne sürmüştür.

Sarı (2020), çevresel faaliyetler başta olmak üzere sürdürülebilirlik çalışmaları yapan ve bu çalışmalarını çeşitli kanallar yardımıyla paylaşan işletmelerin aynı zamanda kurumsal itibarlarını da artırabileceklerini belirtmektedir. Ek olarak, kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerine önem veren işletmelerin, marka değerini ve piyasa değerini artırdığı düşünülmektedir (Aktan & Börü, 2007). Sarı (2020), lojistik işletmelerinin de daha az yakıt tüketen yeni araçlar, intermodal taşımacılık, çevreci ofis ve depo uygulamaları, çevresel etkinlikler ve sosyal sorumluluk projeleri ile sürdürülebilirlik faaliyetlerinde bulunduklarını ve bu faaliyetlerin işletmelerin kurumsal itibarlarına pozitif etki yapmasının beklendiğini belirtmektedir.

Sansar (2015), işletmelerin sürdürülebilirlik ölçütlerini dikkate alarak sürdürülebilirlik çalışmalarını artırdıkları takdirde daha başarılı olabileceklerini ve ekonomik boyutunu göz önne alarak daha fazla kâr edebileceklerini ifade etmiştir.

Gürsoy (2015), lojistik işletmelerinin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerini incelediği çalışmasında, kurumsal sosyal sorumluluk projelerini artıran işletmelerin marka değerlerini ve müşteri potansiyellerini artırmaları ve marka bağlılığı sağlamalarında olumlu sonuçlar alabileceklerini savunmuştur.

1.5.3. Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı

Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarına ilk kez 1987 yılında Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan Brundtland (Ortak Geleceğimiz) Raporu'nda yer verilmiştir (Özgüven, 2022; Çankır vd., 2012; Bozdoğan, 2004; Nemli, 1998; Redclift, 1991) ve bu kavramlar

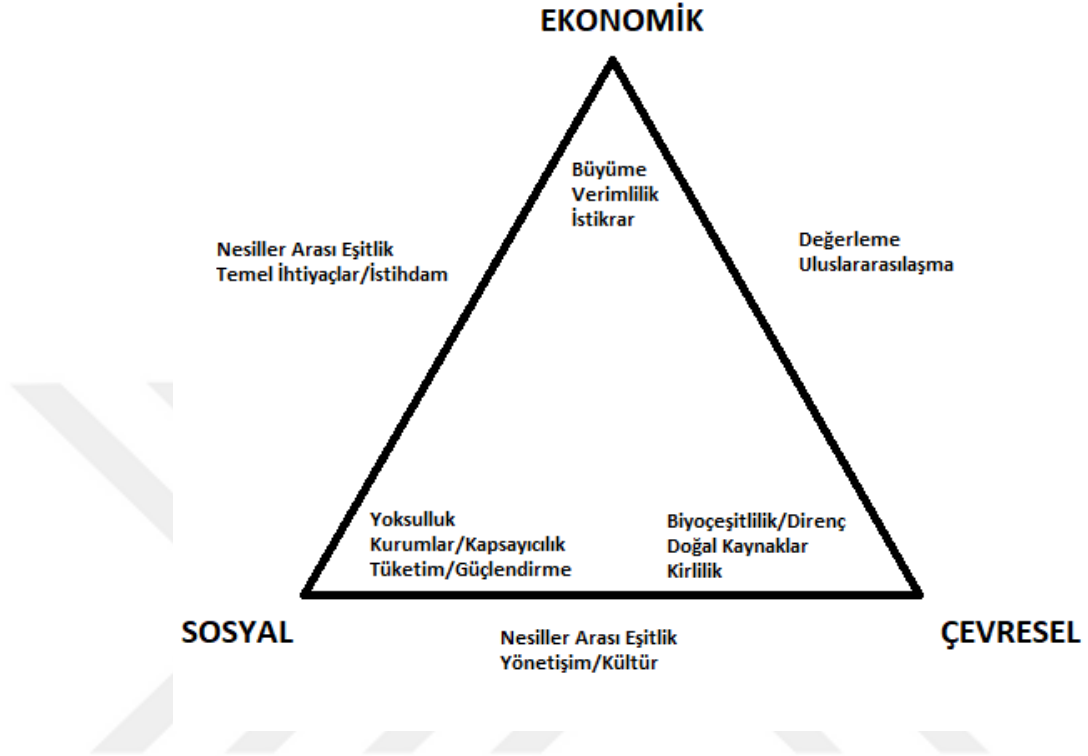
halen yaygın olarak kullanılmaktadır (Silsüpür, 2020). Söz konusu raporda sürdürülebilir kalkınma; *“bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılanan kalkınma”* olarak tanımlanmıştır (Bozdoğan, 2004; Pearce & Atkinson, 1998; Nemli, 1998; Redclift, 1991). Rapora göre, sürdürülebilir kalkınma, *“kaynakların kullanımının, yatırımların yönünün, teknolojik gelişimin ve kurumsal değişimin uyum içinde olduğu ve insan ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılamak için hem mevcut hem de gelecekteki potansiyeli geliştiren bir süreç”* olarak tanımlanmıştır (Redclift, 1991). Birleşmiş Milletlere göre sürdürülebilir kalkınma, ekonomik eşitsizlik, barış, adalet, açlık, kaliteli eğitim, temiz su, karasal yaşam, sucül yaşam, toplumsal cinsiyet eşitliği ve benzeri konularda çalışmak için önemli bir rehberdir (United Nations Development Programme, UNDP, 2012).

Özmehmet’e (2008) göre sürdürülebilir kalkınma ile gelecek nesillerin bugünkü neslin kaynaklarıyla eşit kaynaklara sahip olabilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi ve kalkınma stratejilerinin belirlenebilmesi için ekonomik, çevresel ve sosyal boyutların dikkate alınması gerekmektedir (Özmehmet, 2008). Gürlük’ün (2010) de belirttiği gibi, toplumu oluşturan en küçük örgüt yapısının çekirdek aile olduğu göz önüne alındığında söz konusu boyutlar, toplumun yaşam kalitesi açısından büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda çekirdek aile, toplumda gerekli kalkınma stratejilerinin uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır (Gürlük, 2010). Çevik ve Gülcen (2011) tarafından, sürdürülebilir kalkınmanın ancak söz konusu üç boyuta (çevresel, ekonomik ve sosyal) gereken önemin verilmesiyle sağlanabileceği ve buna yönelik yapılan faaliyetlerin toplumları daha müreffeh, sağlıklı, eğitilmiş ve çevreye duyarlı hale getirdiği belirtilmektedir. Tüm bu nedenlerle günümüzde birçok ülke sürdürülebilirlik konusuna gereken önemi vererek sürdürülebilirliği sağlamaya yönelik kararlar almaktadır.

Toplumun ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan dengesini anlatan sürdürülebilir kalkınma, Munasinghe (2001) tarafından Şekil 2’de gösterildiği gibi şematize edilmiştir ve ilgili şekil Türkçe’ye uyarlanmıştır.

Şekil 2

Sürdürülebilir Kalkınma Bileşenleri



Not. M. Munasinghe, 2001, Int. J. Global Environmental Issues, 1(1), s.13-55 tarafından yayımlanmış olan “Sustainable Development and Climate Change: Applying The Sustainomics Transdisciplinary Meta-framework” adlı çalışmadan alınmıştır.

Şekil 2 incelendiğinde, Munasinghe’nin (2001) sürdürülebilir kalkınma ve iklim değişikliği ile ilgili yapmış olduğu araştırmada sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, çevresel ve sosyal olmak üzere üç boyuttan meydana geldiği görülmektedir. Şekil 2’de gösterilen bileşenler ile bağlantılı olarak sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için Birleşmiş Milletler tarafından önemli adımlar atılmıştır.

1.5.4. Birleşmiş Milletler: 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi

Birleşmiş Milletler, önce 1987 yılında, ardından 2016 yılında yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegeni korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için küresel bir hareket çağrısında bulunan sürdürülebilir kalkınma hedeflerini kabul etmiştir (Silsüpür, 2020). 2012 yılında düzenlenen Rio+20 Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı, temel olarak ülkelerin sürdürülebilir kalkınma taahhütlerini yenilemeyi ve dünyanın şimdiki ve ilerideki nesiller için sürdürülebilir bir hale getirilmesini, çevresel, sosyal ve ekonomik teşviklerin sağlanmasını amaçlamıştır. Konferansın hedefleri ise, bölgesel çabalar; afet riskinin azaltılması; iklim değişikliği; ormanlar; biyoçeşitlilik; çölleşme, arazi bozulması ve kuraklık; dağlar; kimyasallar ve atıklar; sürdürülebilir tüketim ve üretim; madencilik; eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi şeklinde sıralanabilir (UNDP, 2012).

Sürdürülebilirliğe yönelik adımlardan bir diğeri de yine Birleşmiş Milletler tarafından atılmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 2015 yılında kabul edilen ve gelişmekte olan ülkelere yönelik olan '2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi', sanayileşmiş ülkeler arasında hala yaygın olan birçok eşitsizliği (açlık, eğitim, gelir düzeyi, cinsiyet ve benzeri) ele alma ihtiyacını kabul ederken ekonomik ilerleme ve çevrenin korunması arasında bir denge kurmayı amaçlamaktadır (Filho vd., 2019).

Şekil 3

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları



Not. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (t.y.). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Göstergeleri. <http://www.surdurulebilirkalkinma.gov.tr/wp-content/uploads/2021/02/SKA-ve-Gostergeleri-Kapak-Birlestirilmis.pdf>. Erişim tarihi: 12.06.2023.

Şekil 3'te gösterildiği gibi, Küresel Hedefler olarak da bilinen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), 2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından yoksulluğu sona erdirmek, gezegeni korumak ve 2030 yılına kadar tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel bir eylem çağrısı olarak kabul edilmiştir. Sürdürülebilir kalkınma raporu, Birleşmiş Milletler tarafından aşağıdaki şekilde sıralanan 17 ana hedeften oluşmaktadır (UNDP, 2015):

- Hedef 1. Yoksulluğa Son: Yoksulluğu tüm biçimleriyle her yerde sona erdirmek,

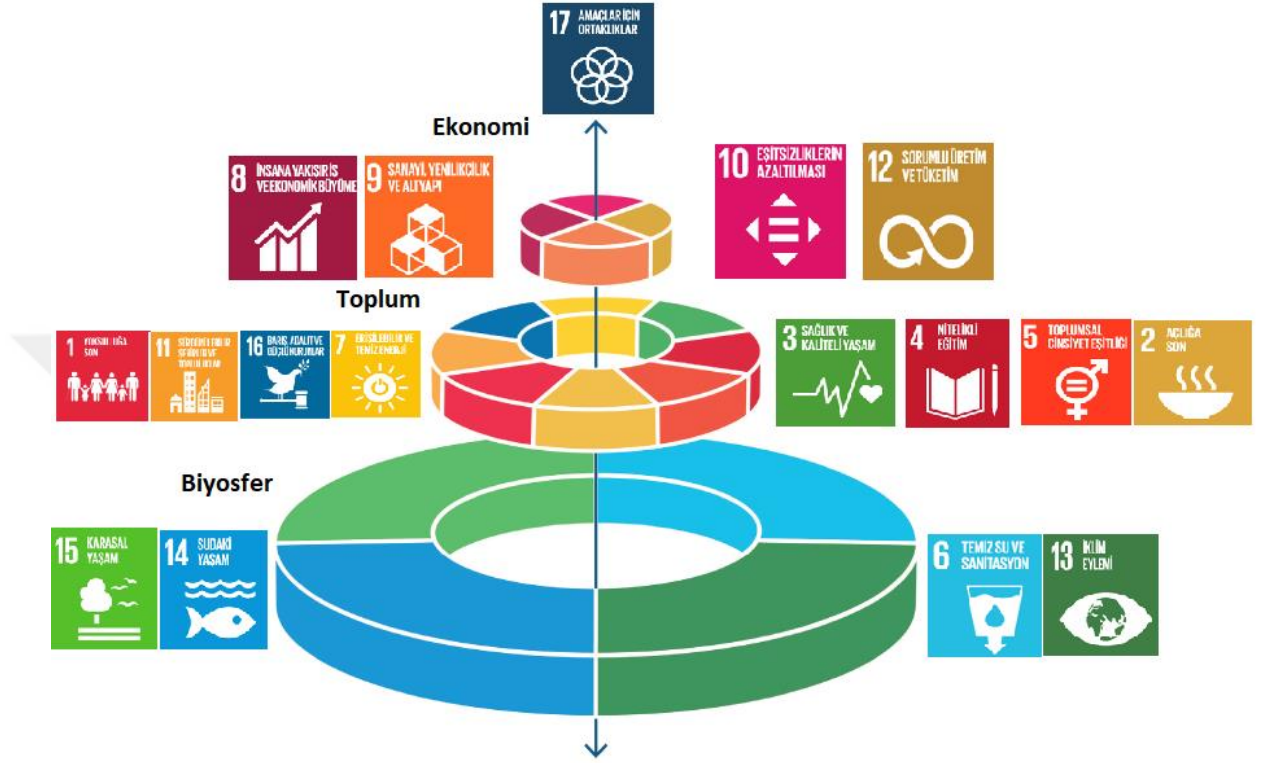
- Hedef 2. Açlığa Son: Açlığı sona erdirmek, gıda güvenliğini sağlamak ve beslenmeyi iyileştirmek ve sürdürülebilir tarımı teşvik etmek,
- Hedef 3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam: Sağlıklı yaşamlar sağlamak ve her yaştan herkes için esenliği teşvik etmek,
- Hedef 4. Nitelikli Eğitim: Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli eğitim sağlamak ve teşvik etmek, herkes için yaşam boyu öğrenme fırsatları sağlamak,
- Hedef 5. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınları ve kız çocuklarını güçlendirmek,
- Hedef 6. Temiz Su ve Sanitasyon: Suyun mevcudiyetini ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak ve herkes için temizlik sağlamak,
- Hedef 7. Erişilebilir ve Temiz Enerji: Uygun fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve modern erişim sağlamak ve herkes için enerji sağlamak,
- Hedef 8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme: Sürdürülebilir, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi teşvik etmek, ve herkes için tam ve üretken istihdamı sağlamak,
- Hedef 9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı: Dayanıklı bir altyapı oluşturmak, kapsayıcı ve sürdürülebilirliği amaçlayan sanayileşme ve yenilikçiliği teşvik etmek,
- Hedef 10. Eşitsizliklerin Azaltılması: Ülkeler içinde ve ülkeler arasındaki eşitsizliği azaltmak,
- Hedef 11. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar: Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir hale getirmek,
- Hedef 12. Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim: Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarını sağlamak,

- Hedef 13. İklim Eylemi: İklim değışikliği ve etkileriyle mücadele etmek için acilen harekete geçilmesini teşvik etmek,
- Hedef 14. Sudaki Yaşam: Okyanusları ve denizleri korumak ve sürdürülebilir şekilde kullanmak ve sürdürülebilir kalkınma için kaynaklar sağlamak,
- Hedef 15. Karasal Yaşam: Karasal kaynakların sürdürülebilir kullanımını korumak, eski haline getirmek ve teşvik etmek, karasal ekosistemleri korumak, ormanları sürdürülebilir bir şekilde yönetmek, çölleşmeyle mücadele etmek, ve arazi bozulmasını durdurmak ve tersine çevirmek ve biyolojik çeşitlilik kaybını durdurmak,
- Hedef 16. Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar: Sürdürülebilirlik için barışçıl ve kapsayıcı toplumları teşvik etmek geliştirmek, herkes için adalete erişim sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlara sahip olmak,
- Hedef 17. Amaçlar İçin Ortaklıklar: Uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklık sağlamak.

Şekil 4'te sürdürülebilir kalkınma amaçlarının ekonomik, toplumsal ve çevresel (biyosfer) boyutlardaki dağılımı Obrecht ve diğerleri (2021) tarafından şematize edilmiştir, ilgili şekil Türkçe'ye uyarlanmıştır.

Şekil 4

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Boyutu



Not. Rockström ve Sukhdev, 2016, aktaran A. Obrecht ve diğerleri, 2021, Swiss Academy of Sciences, 16(1), s.11 tarafından yayımlanmış olan “Achieving the SDGs with Biodiversity” adlı çalışmadan alınmıştır.

Şekil 4 incelendiğinde, sürdürülebilir kalkınmanın çevresel (biyosfer) boyutunda, sürdürülebilir kalkınma amaçlarından karasal yaşam, sudaki yaşam, temiz su ve sanitasyon, iklim eylemi yer almaktadır. Toplum boyutunda, yoksulluğa son, sürdürülebilir şehirler ve topluluklar, barış, adalet ve güçlü kurumlar, erişilebilir ve temiz enerji, sağlık ve kaliteli yaşam, nitelikli eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği ve açlığa son yer almaktadır. Ekonomi boyutunda ise, insana yakışır iş ve ekonomik büyüme, sanayi, yenilikçilik ve altyapı, eşitsizliklerin azaltılması, sorumlu üretim ve tüketim yer almaktadır. Son olarak, amaçlar için ortaklıklar amacının, boyutların tamamını kapsadığı görülmektedir.

Blix ve Myhr (2023), hem kısa dönemde hem de özellikle uzun dönemde ve hem yerel düzeyde hem de küresel düzeyde sürdürülebilir toplum ve ekonominin temelini oluşturması sebebiyle, biyosfer üzerindeki etkilere ilişkin bu değerlendirmelere ana öncelik olarak odaklanılması gerektiği konusunda ısrarcı olunmasının önemine dikkat çekmektedir.

Strange ve Bayley (2008), sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesi için iki önemli faktörün önemine dikkat çekmektedir. Bu faktörlerden ilkinde, günümüzde insanlığın karşı karşıya kaldığı sorunların çözümü için ekonomik, çevresel ve sosyal boyutların birbiriyle ilişkili olduğunun kabul edilmesi ve birlikte ele alınmasının önemi vurgulanmaktadır (Gürlük, 2010). Diğer faktörde ise; günümüz toplumlarının her birinin sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin birbirleriyle karşılıklı etkileşim içinde olması nedeniyle, karar alma ve uygulama sürecinde toplumların işbirliği ve dayanışmasının önemine değinilmektedir (Strange & Bayley, 2008).

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için ekonomik, sosyal ve çevre kriterlerinin üçünün de ele alınması istikrarlı bir ekonomik büyüme stratejisi izlenmesi, üretilen mal ve hizmet miktarının artırılması, nüfus politikaları ve gelir dağılımı politikaları konusunda adımlar atılması ve uygulanacak politikalara toplumsal katılımın sağlanması gerekmektedir (Gürlük, 2010). Öte yandan, Barbier ve Burgess'e (2017) göre sürdürülebilir kalkınma, ekonomik sistemlerde daha fazla verimlilik, eşitlik ve yoksulluğun azaltılması, ekolojik ve sosyal sistemleri zayıflatan istenmeyen çevresel ve sosyal etkiler yaratabilmektedir.

Filho ve diğerleri (2015), sürdürülebilirlik sorunlarının daha iyi anlaşılması için sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin kullanılması konulu çalışmasında, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulanması sürecinin, fırsat eşitliğinin ilerletilmesi ve ekonomik güçlenmenin teşvik edilmesinde karşılanması gereken birçok zorluğun yanı sıra rakipsiz fırsatlar da sunmakta olduğunu ve bunun da yoksulluğu sürdüren ayrımcılık ve cehaletle ilgili sorunların ele alınmasına yardımcı olabileceğini savunmuştur.

Güner ve Güner (2020), yeniden üretim alanında yaptıkları çalışmada, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmek için yeniden üretim uygulamalarının yapılması ve bununla birlikte sürdürülebilir tasarımlardan oluşan sistemlerden faydalanılması gerektiğini savunmuştur. Aynı zamanda yeniden üretim sürecinde, işletmelerin ürün tasarımı, iş süreçlerinin yeniden yapılandırılması, karar destek sistemleri geliştirmesi, nitelikli kişilerin işe alınması gibi ciddi stratejik planlama yapılması gerektiğini belirtmiştir.

1.5.5. Kurumsal Sürdürülebilirlik

Kurumsal sürdürülebilirlik kavramı işletmelerin sürdürülebilirlik faaliyetlerine yönelik bir kavram olup ancak iletişim yoluyla ortaya çıkabilir. İşletmeler bu iletişimi sürdürülebilirlik faaliyetleri için periyodik olarak hazırladıkları sürdürülebilirlik raporları ile paylaşmaktadırlar (Landrum & Ohsowski, 2018).

Ertan (2018) Türkiye’de, 2005-2017 yılları arasında yayınlanmış olan sürdürülebilirlik raporlarını incelemek amacıyla yapmış olduğu araştırmasında 120 işletme tarafından 391 adet sürdürülebilirlik raporu yayınlandığını tespit etmiştir. Çalışma sonucunda belirtilen işletmeler tarafından yayınlanan sürdürülebilirlik raporları sayısında yıllar içerisinde artış olmuştur. Kamu kuruluşu ile kar amacı gütmeyen çok az sayıda kuruluş sürdürülebilirlik raporu hazırlamıştır. Sürdürülebilirlik bilincinin artması, işletmelere sağlayacağı faydaların anlaşılabilmesi yine ancak işletmeler tarafından hazırlanacak olan sürdürülebilirlik raporlarının artması ile mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Tezel (2019), sürdürülebilir kalkınmada atık yönetimi uygulamalarının işletmelerde yarattığı etkileri araştırmıştır. İşletmelerin çevre korumaya yönelik çalışmalar yapmasının hem toplumun çevre bilincini artırması hem de işletmeye “çevreci işletme” sıfatını kazandırması açısından önemine dikkat çekmiştir. Bu durumun da işletme açısından iyi bir referans olacağını ifade etmiştir. Ayrıca işletmelerin, çevre konusunda yapmış oldukları bu çalışmalarını yazılı ve görsel basında, internet ortamında, sosyal medya platformlarında

kamuoyuna açıklayarak hem oluşturdıkları bilinci hem de çevreci işletme referansını genişletebilme fırsatı yakalayabileceklerini belirtmiştir.

Bozaykut Bük ve Akboğa (2020), Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarının kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerine yönelik yapmış oldukları araştırmada, işletmelerin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerini şeffaflık ve güvenilirlik standartlarını koruyarak sistematik şekilde raporlamaları gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Kılıç (2022), sürdürülebilir kalkınma amaçlarına hizmet eden karbon muhasebesi kavramı konusunda ilgili yapmış olduğu çalışmasında tüm işletmelerin iklim değişikliğinin en büyük nedeni olduğu düşünülen karbondioksit gazının kayıt altına alınması, izlenmesi ve rapor olarak sunulması gerektiğini ifade etmektedir.

Şahin (2022), sürdürülebilirlik raporlaması etkinliğinin Türkiye'deki durumunu tespit etmek amacıyla yapmış olduğu çalışmasından elde edilen sonuçların sınırlı olduğunu ve genellenemeyeceğini ifade etmektedir. Araştırma sonucuna bakıldığında; sürdürülebilirlik raporu sonuçlarının, işletmelerin yatırım potansiyelini ve rekabet gücünü güçlü bir şekilde etkilediği ifade edilmektedir.

Teksoy (2023), sürdürülebilirlik raporları yayınlayan işletmelerin sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik konusunda yapmış oldukları açıklamalarının, işletmelerin finansal performansları üzerinde etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda; sosyal sürdürülebilirlik ve çevresel sürdürülebilirlik ile aktif kârlılık arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

1.5.6. Karbon Ayak İzi

Wiedmann ve diğerlerine (2010) göre, tanım olarak karbon ayak izi, her türlü faaliyet nedeniyle atmosfere salınan sera gazı emisyonlarının karbondioksit

cinsinden ifadesidir. Karbon ayak izi, insanların günlük yaşamlarında yaptıkları her türlü faaliyet sonucunda doğaya saldıkları karbondioksit gazı miktarı olarak açıklanabilir (Demirci & Manavgat, 2019), bu sebeple küresel ısınmanın en önemli nedeninin karbondioksit emisyonu olduğu düşünülmektedir (Çetin & Sain, 2018). Dolayısıyla karbon ayak izi, dünyanın büyük çoğunluğu için ortak bir sorun haline gelmiştir (Demirci & Manavgat, 2019).

Enerji ihtiyacını azaltmanın mümkün olmadığı dünyada, çevre felaketleri ancak sera gazı emisyonlarının azaltılması ile mümkün olabilir (Sunturlu, 2017). Özellikle taşımacılık faaliyetleri ve dünyadaki seyir hareketliliği göz önünde bulundurulduğunda, taşımacılığın neden olduğu çevre kirliliğinin ciddi bir çevre sorunu olduğu söylenebilir (Demirci ve Manavgat, 2019). Bu durum lojistik sektöründe taşımacılık faaliyeti yürüten araçlar nedeniyle doğa üzerindeki olumsuz etkiyi artırmaktadır (Çetin & Sain, 2018). Lojistik faaliyetleri sırasında ortaya çıkan karbon emisyonu ekolojik zararları artırmaktadır, bu nedenle işletmelerin yeşil lojistik faaliyetlerini artırması ve çevreye verilen zararı azaltması çevreye olumlu anlamda katkı sağlarken aynı zamanda rekabet üstünlüğü sağlanmasında etkili olabileceği düşünülmektedir (Sağır, 2019).

Mete (2020), sera gazı ve karbondioksit emisyonu artışının lojistik faaliyetlerle ilişkisini araştırmaya yönelik çalışmasında, 2010-2018 döneminde Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi 26 ülkenin lojistik faaliyetlerini incelemiştir. Araştırmada lojistik alanında yaşanan gelişmelerin sera gazı ve karbondioksit emisyonları arasında negatif ve anlamlı bir ilişkiye ulaşılmıştır. Ayrıca yenilenebilir enerji kaynakları kullanımının yine lojistik gelişimi ile arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğuna yönelik sonuca ulaşılmıştır.

Velazquez ve diğerleri (2015), çalışmasında, günümüzde biyoyakıt, elektrikli araç ve benzeri gibi alternatif yakıtlar ile çalışan araçlar bulunmasına rağmen, daha sürdürülebilir araçların gerekliliğini ve bunun aynı zamanda yolcu davranışları ve bireysel tercihler üzerinde de değişiklikler gerektirdiğini savunmaktadır. Araştırmada, toplu taşıma kullanımının artmasının, bireysel araç kullanımının azaltılmasının, dolayısıyla trafik yükünün azaltılmasının karbondioksit emisyonunun azaltılması açısından önemli bir faktör olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Sürdürülebilirliğin çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları arasındaki denge göz önünde bulundurularak çeşitli sürdürülebilir ulaşım stratejileri geliştirilmesi önerilmiştir.

Taghvae ve diğeri (2020), çalışmalarında İran'ın ekonomik büyüme, sosyal kalkınma ve çevre kalitesindeki yüksek kapasitesine rağmen sürdürülebilir kalkınmanın önündeki engelleri araştırmak için ulaşım sistemlerindeki sürdürülebilir kalkınma hedefleri puanlarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucuna göre, sübvansiyonlu fosil yakıtın fiyatının düşük olması, bu kirletici yakıtı olan talebi ve tüketimi artırmakta ve çevre kirliliğine yol açmaktadır. Çevresel ve ekonomik boyutlardaki yıkıcı rolüne ek olarak, çok sayıda trafik kazası ölüm ve yaralanmaları nedeniyle sosyal boyut için de oldukça zararlıdır. Bu konu, sağık kalitesine zarar veren ana faktördür ve bu da sosyal boyutun kilit unsurudur. Dolayısıyla, verimsiz ulaşım sistemi sürdürülebilir kalkınmanın önündeki en büyük engellerden biri olarak görölmektedir.

Soruşbay (2007), yapmış olduğu araştirmasında karayolu taşıtlarından kaynaklanan sera gazlarının (özellikle karbondioksit) çevre üzerindeki olumsuz etkileri üzerinde durmuş ve bu etkiyi azaltıcı önlemleri ayrıntılarıyla incelemiştir. Karayolu taşımacılığında kaynaklanan karbondioksit emisyonlarının kontrol altına alınmasının, motorlu taşıtların üretilmesi, kullanılması ve enerji tüketim verimliliği konusunda tedbirler alınmasına bağılı olduğu belirtilmiştir. Çetin ve Sain (2018) ise yeşil kavramı üzerine yapılan çalışmalar ele alındığında bunu en iyi yapan sektörün lojistik sektörü olduğunu ifade etmekle birlikte çevreye en fazla zarar veren lojistik hizmetinin karayolu taşımacılığı olduğu sonucunda ulaşmıştır.

Altınbay ve Golagan'ın (2016) yapmış oldukları araştırmada, insanlığı ve dünyayı tehdit eden bir boyuta ulaşan küresel ısınma problemine çözüm olarak karbondioksit gazı salınımını mümkün olduğunca hızlı bir şekilde azaltmak için çalışmalar yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için herkese büyük sorumluluklar düşmektedir. İşletmelerin enerjiyle ilgili yapacakları tercihler, alacakları kararlar, kuracakları sistemler ve benzeri

önlemler yalnızca işletmelerin değil tüm gezegenin ve canlıların geleceğini de etkileyeceği belirtilmektedir. İşletmeler; karbon ayak izi azaltmaya yönelik tedbirler alma, karbon ayak izi kavramını karar mekanizmalarına dâhil etme ve geleceği düşünerek harekete geçme çalışmalarına bir an önce başlamalıdır.

Bıyık ve Civelekoğlu (2018) yapmış oldukları çalışmada, Türkiye ve G20 ülkelerinin 1990-2016 yılları arasında ulaşımdan kaynaklı karbon ayak izi değerleri konusunda araştırma yapmış ve son 26 yıllık dönemde karbon ayak izi değişimini incelemiştir. Araştırmada ulaştırma sektöründen kaynaklı açığa çıkan sera gazları arasında karbondioksit gazının büyük bir oranı oluşturması nedeniyle, özellikle karbondioksit emisyonlarının azaltılmasına odaklanılmıştır.

1.5.7. Sıfır Atık

Sıfır atık çerçevesinin temel unsurları literatürde atık önleme ve engelleme, atık yönetimi ve arıtma ile izleme ve değerlendirme olarak kabul edilmektedir (Ali & Kumar, 2019). Sıfır atık, sadece tüketim sürecinde değil üretim ve hizmet süreçlerinde de atık oluşumunun önlenmesi veya azaltılması, tüketim alışkanlıklarının gözden geçirilmesi, bu süreçlerde ortaya çıkan atıkların kaynağından ayrı olarak toplanması ve değerlendirilmesi gerçekleştirilerek çevre ve insan sağlığının yanı sıra ve tüm kaynakları korumaya yönelik “hedef” olarak tanımlanmaktadır (Gül & Yaman, 2021). 2004 yılında ilk kez “sıfır atık” tanımının yapılması, tüm dünyada en dikkat çeken atık yönetim stratejisinin oluşmasına katkı sağlamıştır (Er, 2012). Türkiye’de ise 2017 yılında Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından başlatılan “Sıfır Atık” projesi temel olarak kaynakların verimli bir şekilde kullanılması ve israfın önlenmesi konularında yapılan çalışmaları kapsamaktadır (Gül & Yaman, 2021).

Çelik’e (2022) göre, doğa, karşı karşıya olduğu olumsuz etkiler belirli bir seviyeye gelinceye dek bu etkileri absorbe edebilmektedir ancak bu seviyenin üst sınırlara ulaşması ve ekolojik tavanın aşılması durumunda bunu tehdit olarak algılamaktadır. Rockström ve diğerleri (2009), tüm canlıların yaşamsal tehdit altında olduğunu ifade ederek, tüm gezegende yaşamın sürmesi için gezegensel

sınırlar olarak adlandırdıkları dokuz kritik eşik belirlemiştir. Bu eşikler; biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliği, yeni kimyasallar, ozonun incelməsi, atmosferik aerosol yükselmesi, denizlerin asitlenmesi, biyojeokimyasal döngüler, tatlı su kullanımı, arazi kullanımıdır. Turner ve diğerlerinin (2020) araştırmasında, 2015 yılında yapılan güncellemeye göre bu eşiklerden beşi hala güvenli sınırlar içinde olmasına rağmen dördünde kritik sınırın aşıldığı vurgulanmaktadır, bunlar; biyolojik çeşitliliğin yok oluşu, arazi örtüsü değişimi, iklim değişikliği ve fosfor ve nitrojen döngüsü olarak ifade edilmektedir. Aşılan eşiklerin eski düzeye getirilebilmesi ya da durdurulabilmesi için sıfır atık eylemi büyük önem taşımaktadır (Rockström vd., 2009). Söz konusu dokuz eşik gerçekleştirilmeye yönelik olarak şehirlerde, özellikle kalabalıkların yoğun olduğu yerlerde tüm kaynakların verimli ve etkin kullanımının sağlanması, döngüsel ekonomi ve atık yönetimi kapsamında sıfır atık uygulamalarının yaygınlaştırılması önemlidir (Tuğaç, 2020). Avrupa Komisyonu tarafından, döngüsel ekonomi, ekonomideki ürünlerin, malzemelerin ve kaynakların değerini mümkün olduğu kadar uzun süre korumayı ve atık oluşumunu en aza indirmeyi amaçlayarak, söz konusu ürünlerin yeniden kullanıldığı, onarıldığı, yeniden üretildiği veya geri dönüştürüldüğü bir sistem” olarak tanımlanmaktadır (Eur-Lex, 2015). Algunaibet ve diğerleri (2019) ise gezegensel sınırların sürdürülebilirlik ile ilişkisini incelediği çalışmada, enerji sistemleri tasarımıda gezegensel sınırların göz ardı edilmesinin sürdürülebilir kalkınmayı desteklemeyen enerji karışımlarına yol açabileceğini belirtmiştir.

Sıfır atık kavramı döngüsel ekonomi yaklaşımı için önem arz etmekte olup; atıkların geri dönüşümünü sağlamaya, israfın azaltılmasına, atık miktarı oranlarını azaltmaya, daha etkin atık toplama sistemleri kurmaya çalışan bir kavram olduğu ifade edilmektedir, bu nedenle dünya genelinde benimsenmekte olan “sıfır atık” yaklaşımının toplumsal, kurumsal ve bireysel olarak yaygınlaşması için çalışmalar yapılmaktadır (Yıldız, 2019). Sürdürülebilir kalkınma amaçları içine dahil edilen sıfır atık kavramına yönelik olarak, atık yönetimi için amaçların belirlenmesi ve dolayısıyla sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için bu kavramın stratejik bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir (Wilson vd., 2015).

Sıfır atık, atıkları ortadan kaldırmayı ve eski düşünce biçimlerine meydan okumayı amaçlayan bir dizi önlem için birleştirici bir kavramdır (Uz Zaman, 2015). Atık oluşumları, insanlardan kaynaklı olarak bölgesel olmasına rağmen, atık oluşumu sonucunda etkileri küresel olarak görülmektedir, bununla birlikte atık oluşumlarının bölgesel olarak kontrol edilebilmesi durumunda küresel olarak olumlu etkilerinin görülebileceği düşünülmektedir (Gül & Yaman, 2021). Ali ve Kumar'a (2019) göre yerel kuruluşların yerel ve ulusal sıfır atık stratejileri geliştirmesi halinde atık yönetimi ile ilgili önemli gelişmeler kat edilebileceğini vurgulamaktadır. Jakubiak'a (2014) göre, sürdürülebilir kalkınma ilkesine göre atık politikası, atıkların çevre ve sağlık üzerindeki etkilerini azaltmayı ve kaynak verimliliğini artırmayı ve üretilen atık miktarının azaltılmasını hedeflemektedir. Ancak, Bogusz ve diğerlerine (2021) göre atık üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda, geri dönüşümün teşvik edilmesinin yanı sıra atığın bir kaynak olarak kullanımı da teşvik edilmelidir, buna bağlı olarak Avrupa Birliğinin atık yönetimine ilişkin kapsamlı hedeflerinden biri de ekonomik büyüme ile atık üretimi arasındaki ilişkiyi birbirinden ayırmaktır.

1.5.8. Sürdürülebilirlik ve Lojistik İlişkisi

Sürdürülebilir lojistik; çevre, toplum ve ekonomi ile ilgili olmakla birlikte toplumun güvenliği, sağlığı ve eşitliği, ekonomik büyüme, verimlilik, iklim değişikliği, biyoçeşitlilik, hava kalitesi ve atık gibi lojistik kavramını etkileyen faktörleri de kapsamaktadır (Beken, 2016). Tedarik zincirinin tüm adımlarını kapsayan tedarikçi, üretici, perakendeci, toptancı ve müşteriler düşünüldüğünde bir ürünün müşteriye ulaşması ve geri kazanımı kapsamında yeşil bir algının geliştirilmesi ve bu amaçla çalışmalar yapılması sürdürülebilirliğin bütünlüğü açısından önemli bir rol oynamaktadır (İncaz, 2015).

Bolat ve diğerlerine (2011) göre, lojistik sektöründe sürdürülebilirliğin sağlanması için önemli kavramlardan biri de yeşil lojistik. Yürütülen lojistik faaliyetlerin çevresel etkileri en aza indirecek şekilde gerçekleştirilmesini hedeflemenin yanı sıra bu amaçla atık yönetimi, gaz emisyonu, gürültü kirliliği ve benzeri konuları da ele almaktadır. Zengin (2017), yeşil uygulamaların asıl nedeninin sürdürülebilirlik kavramı olduğunu belirtmektedir. Uygulama

kapsamında yer alan tüm süreçlerin, sürdürülebilir kalkınmaya dolaysız bir şekilde katkı sunduğunu, yeşil lojistik ve sürdürülebilir kalkınmanın birbiriyle doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmektedir.

İşletmeler yeşil çalışmalarını ve uygulamalarını her geçen gün artırmaktadır. Ancak özellikle lojistik sektörü yeşil kavramı üzerine yapılan çalışmalar ele alındığında bunu en iyi yapan sektör olarak belirtilmektedir, bunun temel nedeni ise lojistik sektörünün çevreye olan büyük ve olumsuz etkisidir (Çetin & Sain, 2018). İşletmelerin lojistik faaliyetlerini sürdürülebilir kılma çabaları, maliyetlerin azaltılması ve çevresel boyutta adımlar atılması gibi faydalar da sağlayabilmektedir (Çamlıca & Akar, 2014). Maliyetleri azaltmanın yanı sıra para tasarrufu, karbon salınımını azaltma, tedarik zincirini optimize etme ve iş performansını artırma gibi diğer faydalar da işletmeler için avantajlar olarak sıralanabilir (Saroha, 2014).

Abbasi ve Nilson (2012) çalışmasında, sürdürülebilirliğin tedarik zincirine eklenti şeklinde olmaması gerektiğini ve tedarik zinciri yönetimine tamamen entegre edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Entegrasyon sonucu olarak yeni bir kavram (örneğin sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi veya çevresel lojistik yönetimi gibi) üretilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tüzün Rad ve Gülmez (2017), yeşil lojistik üzerine yaptıkları araştırma sonucunda çevre dostu bir şekilde iş stratejilerini gerçekleştirmeyi amaçlayan yeşil lojistik prosedürlerinin işletmelere rekabet avantajı sağlayacak önemli noktalar olarak öne çıktığını savunmaktadır. Sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği sağlayacak faaliyetler lojistik sektörünü yakından ilgilendirmektedir. Sektörün çevreye verdiği zararların en aza indirilmesi ancak sürdürülebilirlik için etkili stratejilerle mümkündür. Bu bağlamda, işletmeler ürünlerini daha büyük ölçekte taşımalıdır, çevre dostu ve verimli taşımacılık kanalları kullanılmalıdır, ambalajlama işlemleri için daha az ürün ve geri dönüştürülebilir malzeme kullanılmalıdır, personelleri eğitmelidir, müşterileri bilgilendirmelidir, tersine lojistik programlarını teşvik etmelidir, araçlar için çevre dostu teknolojiler kullanılmalı ve emisyon ölçümlerini düzenli yapmalıdır,

rotalamaları düzenlemelidir ve son olarak yaşlı araçların kullanımını durdurmalıdır.

Çetin ve Sain (2018) sürdürülebilirlik ve lojistik faaliyetlerini inceledikleri araştırmalarında, lojistik faaliyet yürüten işletmelerden çevreye en fazla zarar veren alanının karayolu taşımacılığı olduğu sonucunda ulaşmıştır ve bu durumun Türkiye'nin sürdürülebilirlik açısından diğer ülkelerden geri kalmasına sebep olduğunu savunmuşlardır.

Sağır (2019), işletmelerin sürdürülebilirlik stratejileri ve yeşil lojistik ve lojistik performansları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı çalışması sonucunda değişkenler arasında pozitif yönlü sonuca ulaşmıştır. İşletmelerin lojistik operasyonlarındaki çevre duyarlılığının artışı, bireysel ve bütünsel olarak yeşil bilincinin sağlanmasının işletmenin lojistik performansını olumlu yönde etkileyeceğini savunmuştur.

Görgün ve Bardakçı (2020), yeşil lojistik uygulamalarını incelediği araştırmasında, işletmelerin ek maliyetler sebebiyle yeşil lojistik uygulamalarına yönelik çalışmalar yapmaktan kaçındığını, büyük lojistik şirketlerinin yeşil lojistik uygulamalarına önem verdiğini ancak orta ve küçük işletmelerin karlılık kaygısı sebebiyle söz konusu uygulamaları ihmal ettiklerini belirtmiştir. Ancak, çevreye verilen zararların minimize edilmesi gerektiği göz önünde bulundurulduğunda, yeşil lojistik uygulamalarının bir zorunluluk olarak görülmesi gerektiğini; bunu gerçekleştirebilmek için ise devlet tarafından maddi destek ve teşviklerin hayata geçirilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Mete (2020), sürdürülebilir kalkınma kapsamında yeşil lojistik konulu çalışmasında, ülkelerin lojistik faaliyetlerindeki gelişim ile sera gazı ve karbondioksit emisyonları arasında negatif ve anlamlı bir ilişkiye ulaşmıştır. Aynı zamanda, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım oranı ile sera gazı ve karbondioksit emisyonları arasında negatif ve anlamlı bir ilişki tespit etmiştir.

Akandere (2021) ise, yeşil lojistik ve lojistik performansına etkisi ile ilişkisi üzerine yaptığı araştırmasında, dijitalleşme düzeyinin stratejik bir yöntem olarak

kullanılması gerektiğini savunmuştur. Yeşil lojistik ve dijitalleşme düzeyi arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmış olup daha iyi lojistik performansın yeşil lojistik ve yüksek düzeyde dijitalleşme uygulamalarının artırılması ve yaygınlaştırılması ile sağlanabileceğini belirtmiştir.



2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Günümüzün en güçlü kitle iletişim aracı olarak kabul edilen internetin yaygın erişim imkânı sunması ve interaktif yapısı kuruluşlar için birçok kolaylık sağlamaktadır. İnternet ortamının sağladığı araçlardan biri olan web sayfaları, kuruluşlar için hedef kitlelerine ulaşmanın en ucuz ve en kolay yoludur (Ateş vd., 2019). Uluslararası iş yapan işletmelerin web sitelerinin etkili olması gerektiği düşüncesinden hareketle, işletmelerin sürdürülebilirlik çalışmaları hakkında en doğru bilgilerin web sitelerinde paylaşıldığı varsayılmaktadır (Alnıpak & Duygun, 2018). İşletmelerin sürdürülebilirlik çalışmalarını kurumsal web siteleri üzerinden inceleyen bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Doküman analizi, hem basılı hem de elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet üzerinden iletilen) materyalleri kullanarak belgeleri gözden geçirmeye veya değerlendirmeye yönelik sistematik bir prosedürdür (Bowen, 2009; Kırıl, 2020). Günümüzde birçok belgenin kamuya açık olarak paylaşılması, herkesin paylaşılan bilgilere erişebilmesine olanak sağlamaktadır (Bowen, 2009), dolayısıyla elde edilen veriler için yazarlardan izin almayı gerektirmemektedir (Kırıl, 2020). Bu durum, araştırmacılar için doküman analizi kullanımını cazip hale getirmektedir (Merriam, 1988; Bowen, 2009). Doküman analizinde dokümanlara örnek olarak mektuplar, günlükler, raporlar, gazeteler, haritalar, ve benzeri gibi kaynaklar verilebilir (Creswell, 2009; Merriam, 2013; Creswell, 2023) ancak bunun yanı sıra, çevrimiçi erişilebilen internet siteleri, elektronik postalar, bloglar ve benzeri gibi kaynaklar da doküman analizi kaynağı olarak kullanılabilir (Bryman, 2012; Merriam, 2013; Seyidoğlu, 2016, Sak vd., 2021).

2.2. Katılımcılar

Çalışma evreni olarak UTİKAD (Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği) üyesi lojistik işletmeleri (600) tercih edilmiştir. UTİKAD, Türkiye’de taşımacılık ve lojistik sektöründe faaliyet gösteren, kara, hava, deniz, demiryolu ve kombine taşımacılığın yanı sıra liman işletmeciliği, antrepo ve depo hizmetleri, hızlı kargo ve paket taşımacılığı, gümrük müşavirliği faaliyetlerinde bulunan ve lojistik hizmet üreten işletmelerin üye olduğu bir sivil toplum kuruluşudur. Derneğin yurtiçi ve yurtdışı platformlarda üyelerini temsil etmesi ve Türk taşımacılık ve lojistik sektörünün en geniş kapsamlı sivil toplum kuruluşu olarak nitelendirilmesi sebebiyle bu araştırmada evren olarak tercih edilmiştir.

2.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Doküman analiziyle yapılan çalışmalarda dokümanı kodlama aşaması, analizin adımlarından biridir (Altheide, 1996). Verilerin analizi sürecinde, içerik analizinin yapılabilmesi için, toplanan veriler kodlama yapılarak kategorize edilebilir (Kıral, 2020; Yıldırım & Şimşek, 2021). İçerik analizi yöntemiyle yapılan çalışmalarda, verilerin daha sağlıklı elde edilmesi için kullanılan kodlama cetveli çalışmanın iskeletini oluşturan ve yöneme sistematiklik kazandıran en önemli öğelerden biridir (Çilingir, 2017). Bu araştırmada veri kaydı oluşturmak adına lojistik işletmelerinin internet sitesindeki bilgilere yönelik 20 adet soru setinden oluşan 1 adet kodlama şeması kullanılmıştır. Bu araştırmada kullanılan kodlama formu oluşturulurken Gülmez’in (2012) kurumsal sosyal sorumluluk ile ilgili çalışmasında Türkçe diline uyarladığı ölçekten faydalanılmış olup sürdürülebilirlik konusuna yönelik olarak yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu kodlama formu, işletmelerin sürdürülebilirlikle ilgili faaliyetlerini betimleyen soruların eklenmesiyle yeniden yapılandırılmıştır. Bu sorular eklenirken Akkan ve diğerleri (2012), Sürücü ve Şakar (2018), Önaçan ve Severcan (2019) ve Yurttaş’ın (2023) yapmış oldukları çalışmalardan esinlenilmiştir ve soruların seçiminde araştırmacının pilot olarak inceleme yaptığı 15-20 lojistik işletmesinin internet sitesinin içeriği rol almıştır. Bu sorulara, sosyal medya bilgisi, yabancı dil bilgisi, sürdürülebilirlik, karbon ayak

izi ve sıfır atık anahtar kelimelerine yer verilmesi ile ilgili sorular örnek verilebilir. Kodlama formu yeni sorular eklendikten sonra pilot olarak 15-20 işletmenin internet sitesi incelenerek form test edilmiştir. Son olarak kodlama formu uzman görüşü alındıktan sonra çalışma evrenini kapsayan tüm lojistik işletmelerine uygulanmıştır.

2.4. Araştırmanın Deseni

İşletmelerin kurumsal web siteleri aracılığı ile lojistik işletmelerinin sürdürülebilirlik çalışmalarını konu alan bu araştırma kapsamında kalitatif (nitel) araştırma metotlarından biri olan doküman analizi metodu kullanılmıştır. İçerik analizinin bir diğer aşaması olan verilerin analizi aşamasında çözümlemeye uygun betimleyici istatistikler ya da çıkarımsal istatistikler kullanılabilir. Betimsel araştırma yaklaşımı, durumu mevcut haliyle inceleyen temel bir araştırma yöntemidir (Williams, 2007). Bu çalışmada betimleyici araştırma modelinden faydalanılmıştır. Doküman analizi ile toplanan veriler frekans analizi uygulanarak çözümlenmiştir.

2.5. Araştırma Verilerinin Analizi

İçerik analizinin bilimsel yaklaşımı, sözlü, yazılı ve diğer materyallerin objektif ve sistematik bir şekilde incelenmesini sağlar (Yıldırım, 1999; Krippendorff, 1980, aktaran Weare & Lin, 2000; Olgun, 2008; Metin & Ünal, 2022); İçerik analizi, verileri tanımlamayı ve verilerin içinde saklı olan gerçekleri ortaya çıkarmayı amaçlar (Özdemir, 2010). İçerik analizi, mesaj değeri taşıyan her türlü verinin bir amaç doğrultusunda taranması, kategorilere ayrılması, özetlenmesi, analiz edilmesi, yorumlanması ve elde edilen bulguların araştırma hedefleri doğrultusunda analiz edilerek yorumlanmasını içeren bilimsel bir araştırma yöntemidir (Başfıncı, 2008). İçerik analizinde temel süreç, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek sunmaktır (Çiçek vd., 2010). Elde edilen veriler, rapor ve yorumlama aşamalarında kolaylık sağlaması açısından sayısallaştırılabilir (Yıldırım &

Şimşek, 2021). İçerik analizi yöntemi nicel verilere ulaşmayı hedefleyen bir yöntemdir (Çilingir, 2017). İçerik analizi, mesajların bütünü hatasız bir şekilde tanımlama ve verileri nicelleştirme bakımından önem arz etmektedir. Nicelleştirme, araştırmacının sonuçları özetlemesine ve tasarruflu bir şekilde raporlamasına olanak tanımaktadır (Wimmer & Dominick, 2009; Ateş vd., 2019). Tez çalışmalarında son yıllarda içerik analizinin sıklıkla kullanılmasının sebebi olan ve içerik analizini diğer yöntemlerden ayıran en önemli özellikler; tarafsız olması, sistematik olması, genel bir yapıya sahip olması, sayısal verilere dayalı olması ve bilimsellik konusunda önemli bir adım olarak karşımıza çıkması şeklinde sıralanabilir (Kassarjian, 1977; Çilingir, 2017; Yetgin, vd., 2020; Yıldırım & Şimşek, 2021). Tüm bu gerekçelerle, bu çalışmada içerik analizi yöntemi ile analiz yapılması uygun görülmüştür.

UTİKAD'a üye olan 658 işletmenin web sitesi 10.04.2023 – 16.05.2023 tarih aralığında incelenmiştir. Araştırma başlangıcında 653 olarak tespit edilen üye sayısı 16.05.2023 tarihinde tekrar kontrol edildiğinde 658 olarak güncellendiği gözlemlenmiştir. Değişen işletmeler tespit edilip veriler tekrar ve son kez kontrol edilerek kodlama tamamlanmıştır. Araştırmanın çalışma evreni oluşturulurken internet sitesine erişilemeyen 58 işletme araştırmadan çıkarılmış olup çalışma evreni internet sitesine ulaşılabilen UTİKAD üyesi 600 işletme olarak belirlenmiştir. Bu araştırma web sitesi içerik analizi yöntemiyle yapılmıştır. Web sitesi içerik analizi, dinamik bir yapıya sahip olan internette bulunan yazılı, görsel, video ve benzeri gibi karmaşık veri kaynaklarının kullanılabilir hale getirilmesi, analiz edilmesi ve araştırma maliyetlerini önemli ölçüde azaltan bir yöntemdir (Weare & Lin, 2000). Bu araştırmanın veri toplama sürecinde bağımsız bir araştırmacıdan da inceleme esnasında destek alınmış, kontrol etmek amacıyla kodlama formundan her bir kodlayıcı için bir adet çıktı alınmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan kodlama formuna göre web sitelerinden elde edilen veriler IBM SPSS 27 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş ve verilerin analizinde frekans dağılımları kullanılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği ile ilgili olarak Gottschalk (1995) içerik analizinde güvenilirlik konusunun kodlayıcılar ve insan doğası nedeniyle daha da karmaşık

hale geldiğinden bahsetmiştir. Bu nedenle, kodlama hatalarının tamamen ortadan kaldırılamayacağını, ancak en aza indirilebileceğini savunmuştur. Miles ve Huberman'a (1994) göre, içerik analizinde kodlayıcılar arasında %80 ve üzeri bir benzerlik oranı güvenilirlik açısından yeterlidir (Baltacı, 2017). Analiz sırasında iki ayrı kodlayıcının verileri karşılaştırılarak bulguların benzer şekilde elde edildiği görülmüş, güvenilirlik test edilmiştir.

Araştırma sırasında özellikle işletme web sayfalarının sürdürülebilirlik ile ilgili bölümleri esas alınmıştır. Sürdürülebilirlik ile ilgili bilgilerin genellikle işletmelerin ana sayfalarında, hakkımızda bölümünde, kalite politikalarımız bölümünde, vizyon ve misyon başlıkları altında ya da çevre, sürdürülebilirlik, sponsorluklar gibi farklı başlıklar altında toplanmış olduğu tespit edilmiştir. Eğer bir işletmenin web sitesinde bu başlıklardan herhangi biri mevcut değilse veya sürdürülebilirlik ve çevre ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmadıysa o işletme için kodlama formunda bu bilgi “bölüme rastlanmadı” şeklinde kodlanmıştır.

3. BULGULAR

Tez çalışmasının bu bölümünde, yapılan nitel araştırma sonucunda elde edilen verilere tablolar yardımı ile açıklayıcı bir şekilde yer vermeye çalışılmıştır. Bulgular ana başlığı; sayısal bulgular ve sözel bulgular olarak iki bölüme ayrılmış olup tablolar aracılığıyla açıklanan verilere sayısal bulgular başlığında, işletmelerin sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik faaliyetlerinin örneklerine ise sözel bulgular başlığında yer verilmiştir. Sayısal bulgularda; Tablo 1-7 arasında demografik bilgilere, Tablo 8-15 arasında sürdürülebilirlik ile ilgili bilgilere, sürdürülebilir kalkınma amaçlarının 17 maddesine yönelik dağılıma Tablo 16’da ve Tablo 17 alt başlıklarında, sürdürülebilir kalkınma amaçlarının işletmelere yönelik dağılımını gösteren sütun grafiğine Tablo 18’de ve sürdürülebilirlik, karbon ayak izi ve sıfır atık anahtar kelimesinin varlığına Tablo 19-21 arasında yer verilmiştir.

3.1. Sayısal Bulgular

Tablo 1

İnternet Sitesi Kullanım Durumları

İnternet Sitesi Kullanım Durumu		
	n	%
Evet	600	91,2
Hayır	58	8,8

UTİKAD üyesi 658 lojistik işletmesi incelendiğinde, bulguların %91,2’sini kapsayan 600 işletmenin internet sitesinin bulunduğu, %8,8’ini kapsayan 58 işletmenin internet sitesinin bulunmadığı, aktif olmadığı veya yapım aşamasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 2*İşletmelerin İnternet Sitesinde Sosyal Medya Hesaplarının Varlığı*

Sosyal Medya Varlığı		
	n	%
Evet	455	75,8
Hayır	145	24,2
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin sosyal medya kullanımı hakkındaki bilgi incelendiğinde, bulguların bulguların %75,8'ini kapsayan 455 işletmenin internet sitesinde sosyal medya hesapları hakkında bilgi gözlemlenmiştir.

Tablo 3*İşletmelerin İnternet Sitesinde Sosyal Medya Dağılımı*

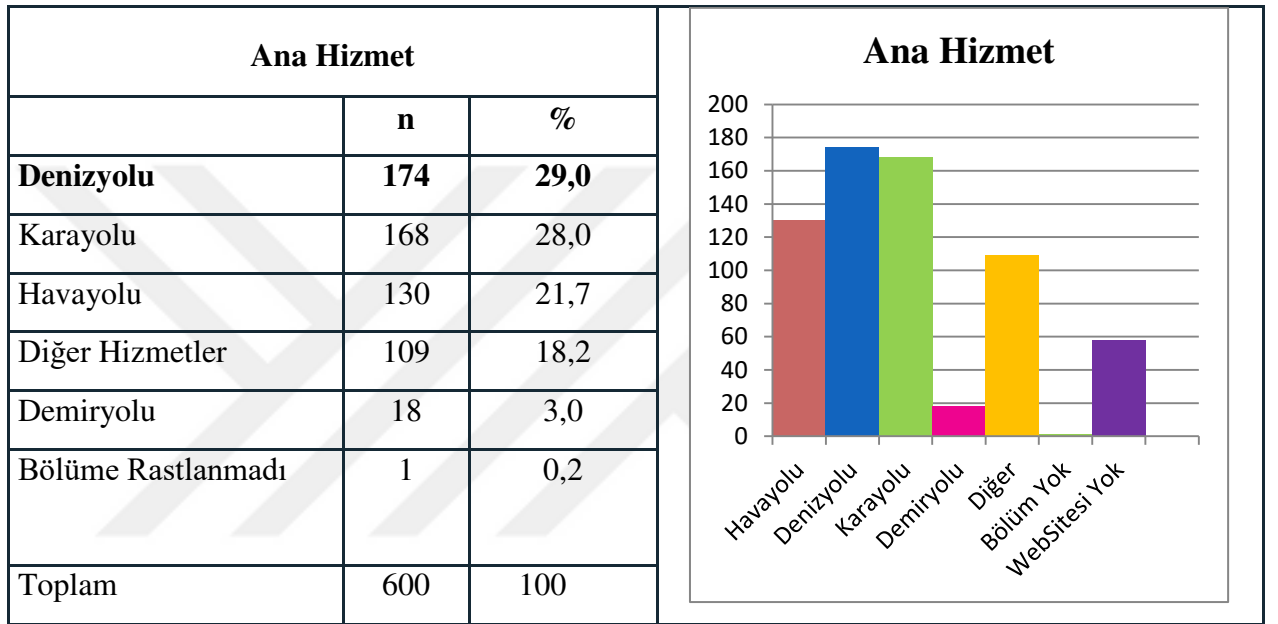
	Sosyal Medya Dağılımı											
	Facebook		LinkedIn		Instagram		Twitter		YouTube		Diğer	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Evet	368	61,3	367	61,2	330	55	260	43,3	139	23,2	52	8,7
Hayır	232	38,7	233	38,8	270	45	340	56,7	461	76,8	548	91,3
Toplam	600	100	600	100	600	100	600	100	600	100	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitelerinde sosyal medya araçları ile ilgili bilgi araştırıldığında, bulguların %61,3'ünü kapsayan 368 işletmenin "Facebook" hesabının bulunduğu; %61,2'sini kapsayan 366 işletmenin "LinkedIn" hesabının bulunduğu; %55'ini kapsayan 330 işletmenin "Instagram" hesabının bulunduğu; %43,3'ünü kapsayan 260 işletmenin "Twitter" hesabının bulunduğu; %23,2'sini kapsayan 139 işletmenin "YouTube" hesabının bulunduğu ve %8,7'sini kapsayan 52 işletmenin diğer sosyal medya araçlarını kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. %91,3'ünü kapsayan 548 işletmenin diğer sosyal medya araçlarını kullanım durumu hakkında bilgiye rastlanmamıştır. Araştırma sürecinde çoğunlukla karşılaşılan sosyal medya

platformları Facebook, LinkedIn, Instagram, Twitter ve Youtube olarak tespit edilmiştir. Kodlama sırasında “diğer” olarak işaretlenen sosyal medya platformlarına; TikTok, Pinterest, Google+ ve benzeri platformlar örnek olarak verilebilir.

Tablo 4

İşletmelerin Ana Hizmetleri



Araştırmaya dahil edilen işletmelerin ana hizmetleri hakkındaki bilgi incelendiğinde, bulguların %29,0’ını kapsayan 174 işletmenin ana hizmetinin denizyolu taşımacılığı olduğu; %28,0’ını kapsayan 168 işletmenin ana hizmetlerinin karayolu taşımacılığı olduğu; %21,7’sini kapsayan 130 işletmenin ana hizmetlerinin havayolu taşımacılığı olduğu; %18,2’sini kapsayan 109 işletmenin ana hizmetlerinin diğer hizmetler olduğu; ve %3,0’sını kapsayan 18 işletmenin ana hizmetlerinin demiryolu taşımacılığı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kodlama sırasında “diğer” olarak işaretlenen lojistik hizmetlerine; depolama, gümrükleme, intermodal taşımacılık, proje taşımacılığı ve benzeri hizmetler örnek olarak verilebilir.

Tablo 5*İşletmelerin Alt Hizmetleri*

Alt Hizmet		
	n	%
Evet	534	89,0
Hayır	66	11,0
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin alt hizmetleri hakkındaki bilgi incelendiğinde, bulguların %89,0'ını kapsayan 534 işletmenin alt hizmetinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5.1*İşletmelerin Alt Hizmet Dağılımı*

	Alt Hizmet Dağılımı									
	Demiryolu		Denizyolu		Diğer Hizmetler		Havayolu		Karayolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Evet	190	31,7	475	79,2	493	82,2	448	74,7	443	73,8
Hayır	410	68,3	125	20,8	107	17,8	152	25,3	157	26,2
Toplam	600	100	600	100	600	100	600	100	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin alt hizmetleri hakkındaki bilgi incelendiğinde, bulguların %82,2'sini kapsayan 493 işletmenin sektördeki diğer hizmetlerinin bulunduğu; %79,2'sini kapsayan 475 işletmenin denizyolu hizmetinin bulunduğu; %74,7'sini kapsayan 448 işletmenin havayolu hizmetinin bulunduğu; %73,8'ini kapsayan 443 işletmenin karayolu hizmetinin bulunduğu ve %31,7'sini kapsayan 190 işletmenin demiryolu hizmetinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 4 ile karşılaştırıldığında, ana hizmeti havayolu, denizyolu, karayolu ve demiryolu olan işletmelerin alt hizmetlerinde de benzer faaliyetlerde bulunmasının yanı sıra sektör ile ilişkili “diğer” hizmetlere de

ağırlık verildiği gözlemlenmiştir. Kodlama sırasında “diğer” olarak işaretlenen lojistik hizmetlerine; depolama, gümrükleme, intermodal taşımacılık, proje taşımacılığı ve benzeri gibi hizmetler örnek olarak verilebilir.

Tablo 6

İşletmelerin İnternet Sitesinde Yabancı Dil Tercihi Sunma Durumu

Yabancı Dil Tercihi Sunma Durumu		
	n	%
Evet	447	74,5
Hayır	153	25,5
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitelerindeki yabancı dil tercihleri incelendiğinde, bulguların %74,5’ini kapsayan 447 işletmenin yabancı dil tercihinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7

İşletmelerin İnternet Sitesinde Yabancı Dil Tercihleri Dağılımı

	Yabancı Dil Tercihleri Dağılımı											
	Almanca		Arapça		Çince		Diğer		İngilizce		Rusça	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Evet	72	12,0	27	4,5	29	4,8	69	11,5	463	77,2	53	8,8
Hayır	528	88,0	573	95,5	571	95,2	531	88,5	137	22,8	547	91,2
Toplam	600	100	600	100	600	100	600	100	600	100	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitelerindeki dil tercihleri incelendiğinde, bulguların %77,2’sini kapsayan 463 işletmenin internet sitesinde “İngilizce” dil seçeneğinin bulunduğu, %12,0’ını kapsayan 72 işletmenin internet sitesinde “Almanca” dil seçeneğinin bulunduğu; %11,5’ini kapsayan 69

işletmenin diğer dil seçeneklerinin bulunduğu; %8,8’ini kapsayan 53 işletmenin internet sitesinde “Rusça” dil seçeneğinin bulunduğu; %4,8’ini kapsayan 29 işletmenin internet sitesinde “Çince” dil seçeneğinin bulunduğu; %4,5’ini kapsayan 27 işletmenin internet sitesinde “Arapça” dil seçeneğinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kodlama sırasında sıklıkla karşılaşılan İngilizce, Arapça, Almanca, Rusça ve Çince dil tercihleri haricinde “diğer” olarak işaretlenen yabancı dil tercihlerine İspanyolca, İtalyanca, Lehçe, Japonca ve benzeri diğer yabancı diller örnek olarak verilebilir.

Tablo 8

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Linki Varlığı

Sürdürülebilirlik Linki		
	n	%
Evet	220	36,7
Hayır	380	63,3
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin sürdürülebilirlik sekmesi olup olmadığı incelendiğinde, bulguların %36,7’sini kapsayan 220 işletmenin sürdürülebilirlik ile ilgili sekmesi bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sürdürülebilirlik ile ilgili sekmesi bulunan işletmeler kodlanırken içerisinde çevre, yeşil lojistik, çevre politikası, iklim ve benzeri gibi kavramlara dikkat edilmiştir.

Tablo 9

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Linkinin Konumu

Sürdürülebilirlik Linkinin Konumu		
	n	%
Ana Sayfa	64	10,7
Hakkımızda	77	12,8
Diğer	81	13,5
Bölüme Rastlanmadı	378	63,0
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin sürdürülebilirlik linklerinin internet sitesi içinde konumu araştırıldığında, bulguların %10,7'sini kapsayan 64 işletmenin ana sayfasında, %12,8'ini kapsayan 77 işletmenin hakkımızda bölümünde, %13,5'ini kapsayan 81 işletmenin diğer bölümlerde (vizyon, misyon, kalite, kurumsal sosyal sorumluluk, performans raporu ve benzeri) bulunduğu gözlemlenmiştir. Çalışma evrenini oluşturan ve internet sitesi aktif olan 600 işletmeden yalnızca 64'ü sürdürülebilirlik konusuna diğer işletmelerden daha fazla odaklanarak bu başlığa “ana sayfa” bölümünde yer vermiştir.

Tablo 10

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik İle İlgili Bilgi Miktarı

Sürdürülebilirlik Bilgi Miktarı		
	n	%
Minimum (1-2)	130	21,7
Orta (3-10)	30	5,0
Yoğun (10+)	60	10,0
Bölüme Rastlanmadı	380	63,3
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde sürdürülebilirlik hakkında bulunan bilgi miktarı araştırıldığında, bulguların %21,7'sini kapsayan 130 işletmenin minimum düzeyde, %5,0'ını kapsayan 30 işletmenin orta düzeyde, %10,0'ını kapsayan 60 işletmenin yoğun düzeyde bilgi paylaşımı yaptığı gözlemlenmiştir. Kodlama sırasında, internet sitesinde sürdürülebilirlik hakkında paylaşılan bilgiler 1-2 cümleden oluşuyor ise Minimum (1-2); 3-10 cümleden oluşuyor ise Orta (3-10); 10'dan fazla cümle veya detaylı içeriklerden oluşuyor ise Yoğun (10+) şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 11*İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik İle İlgili Bilgi Formatı*

Sürdürülebilirlik İle İlgili Bilgi Formatı		
	n	%
Yazılı	145	24,2
Görsel	4	0,7
İkisi Birlikte	71	11,8
Bölüme Rastlanmadı	380	63,3
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde sürdürülebilirlik hakkında paylaşılan bilgi formatı araştırıldığında, bulguların %24,2'sini kapsayan 145 işletmenin sadece yazılı, %0,7'sini kapsayan 4 işletmenin sadece görsel, %11,8'ini kapsayan 71 işletmenin hem yazılı hem görsel paylaşım yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. İlgili bilgilerin formatı yazılı ve görsel olduğunda daha etkili olduğu varsayılır ise, hem yazılı hem görsel olarak sürdürülebilirlik hakkında bilgi paylaşımında bulunan 71 işletme, çalışma evreni içerisinde düşük bir orana sahiptir.

Tablo 12*İşletmelerin İnternet Sitesinde Periyodik Rapor Paylaşımı*

Periyodik Rapor		
	n	%
Evet	29	4,8
Bölüme Rastlanmadı	571	95,2
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde yer verdikleri çalışan, müşteri, tedarikçi ve hissedarlarına yönelik paylaşımında bulunduğu sürdürülebilirlik raporu, kalite raporu veya performans raporu gibi verileri yayımladığı periyodik raporları incelendiğinde, bulguların %4,8'ini kapsayan 29 işletmenin periyodik rapor yayımladığı sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 8 ile

karşılaştırıldığında sürdürülebilirlik konusunda linki olan 220 işletmeden sadece 29 tanesinin periyodik şekilde rapor yayımladığı görülmektedir.

Tablo 13

Sürdürülebilirlik Faaliyetlerine Yönelik Yaklaşımların Dağılımı

Sürdürülebilirlik Yaklaşımlarının Dağılımı		
	n	%
Değer Odaklı	127	21,2
Paydaş Odaklı	5	0,8
Performans Odaklı	76	12,7
Bölüme Rastlanmadı	392	65,3
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde sürdürülebilirlik hakkındaki yaklaşımları incelendiğinde, bulguların %21,2'sini kapsayan 127 işletmenin değer odaklı, %0,8'ini kapsayan 5 işletmenin paydaş odaklı, %12,7'sini kapsayan 76 işletmenin performans odaklı çalışmalar yaptığı gözlemlenmiştir. Tablo 9 incelendiğinde işletmeler tarafından en çok tercih edilen yaklaşımın çevre ve sürdürülebilirliğe yönelik “değer” odaklı yaklaşım, en az “paydaş” odaklı yaklaşım olduğu görülmektedir.

Tablo 14

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Süreçlerine Yönelik Dağılımı

Sürdürülebilirlik Süreçlerinin Dağılımı		
	n	%
Gönüllülük	3	0,5
Etik Kuralları	2	0,3
Kalite Programları	1	0,2
Sağlık ve Güvenlik	1	0,2
Çevresel Etkiler	200	33,3
Eğitim	1	0,2
Bölüme Rastlanmadı	392	65,3
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde sürdürülebilirlik hakkındaki süreçleri incelendiğinde bulguların %0,5'ini kapsayan 3 işletmenin

gönüllülük, %0,3'ünü kapsayan 2 işletmenin etik kuralları, %0,2'sini kapsayan 1 işletmenin kalite programları, %0,2'sini kapsayan 1 işletmenin sağlık ve güvenlik, %33,3'ünü kapsayan 200 işletmenin çevresel etkiler, %0,2 işletmenin eğitim alanında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 14 incelendiğinde sürdürülebilirliğin en fazla “çevresel etkiler” başlığı altında ele alındığı dikkat çekmektedir.

Tablo 15

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Faaliyetlerinin Paydaşlara Yönelik Dağılımı

Paydaşlara Yönelik Dağılım		
	n	%
Toplum	160	26,7
Müşteriler	19	3,2
Çalışanlar	18	3,0
Hissedarlar	1	0,2
Tedarikçiler	3	0,5
Bölüme Rastlanmadı	399	66,5
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde sürdürülebilirlik hakkındaki paydaşları incelendiğinde, bulguların %26,7'sini kapsayan 160 işletmenin toplum odaklı, %3,2'sini kapsayan 19 işletmenin müşteri odaklı, %3,0'ını kapsayan 18 işletmenin çalışan odaklı, %0,2'sini kapsayan 1 işletmenin hissedar odaklı, %0,5'ini kapsayan 3 işletmenin tedarikçiler odaklı çalışmalar yaptıkları gözlemlenmiştir. Tablo 15 incelendiğinde sürdürülebilirlik çalışmalarının daha çok “toplum” odaklı olarak gerçekleştirilmesinin yanı sıra, “hissedar” ve “tedarikçi” odaklı çalışmaların çok az olduğu görülmektedir.

Tablo 16

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Yönelik Bilgi Durumu

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları			 Sürdürülebilir Kalkınma İçin KÜRESEL AMAÇLAR
	n	%	
Evet	31	5,2	
Hayır	569	94,8	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları hakkındaki bilgileri incelendiğinde, bulguların %5,2'sini kapsayan 31 işletme bu amaçlardan en az bir tanesi doğrultusunda yaptığı çalışmayı internet sitesinde paylaşmıştır. Tablo 8 ile karşılaştırıldığında, internet sitesinde sürdürülebilirlik konusunu ele alan 220 işletmeden yalnızca 31'inin sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik çalışmalar yapmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma evreni sayısı dikkate alındığında bu sayı önemli derecede düşüktür.

Tablo 17

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Yönelik Bulguların Dağılımı

Araştırmaya dâhil edilen işletmelerin hangi kalkınma amacına yönelik çalışmalar yaptığına yönelik bulgular aşağıdaki gibidir:

Tablo 17.1*SKA - Yoksulluğa Son*

SKA – Yoksulluğa Son			
	n	%	
Evet	11	1,8	
Hayır	589	98,2	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “yoksulluğa son” konusu incelendiğinde bulguların %1,8’ini kapsayan 11 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.2*SKA - Açlığa Son*

SKA – Açlığa Son			
	n	%	
Evet	6	1,0	
Hayır	594	99,0	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “açlığa son” konusu incelendiğinde bulguların %1,0’ını kapsayan 6 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.3*SKA - Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam*

SKA – Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam			3 SAĞLIK VE KALİTELİ YAŞAM 
	n	%	
Evet	15	2,5	
Hayır	585	97,5	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “sağlık ve kaliteli yaşam” konusu incelendiğinde bulguların %2,5’ini kapsayan 15 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.4*SKA - Nitelikli Eğitim*

SKA – Nitelikli Eğitim			4 NİTELİKLİ EĞİTİM 
	n	%	
Evet	19	3,2	
Hayır	581	96,8	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “nitelikli eğitim” konusu incelendiğinde bulguların %3,2’sini kapsayan 19 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.5*SKA - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği*

SKA – Cinsiyet Eşitliği			5 TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ 
	n	%	
Evet	21	3,5	
Hayır	579	96,5	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “toplumsal cinsiyet eşitliği” konusu incelendiğinde bulguların %3,5’ini kapsayan 21 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.6*SKA - Temiz Su ve Sanitasyon*

SKA – Temiz Su ve Sanitasyon			6 TEMİZ SU VE SANİTASYON 
	n	%	
Evet	6	1,0	
Hayır	594	99,0	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “temiz su ve sanitasyon” konusu incelendiğinde bulguların %1,0’ını kapsayan 6 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.7*SKA - Erişilebilir ve Temiz Enerji*

SKA – Erişilebilir ve Temiz Enerji			7 ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ 
	n	%	
Evet	22	3,7	
Hayır	578	96,3	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “erişilebilir ve temiz enerji” konusu incelendiğinde bulguların %3,7’sini kapsayan 22 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.8*SKA - İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme*

SKA – İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme			8 İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME 
	n	%	
Evet	25	4,2	
Hayır	575	95,8	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “insana yakışır iş ve ekonomik büyüme” konusu incelendiğinde bulguların %4,2’sini kapsayan 25 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.9*SKA - Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı*

SKA – Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı			
	n	%	9 SANAYİ, YENİLİKÇİLİK VE ALTYAPI 
Evet	16	2,7	
Hayır	584	97,3	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “sanayi, yenilikçilik ve altyapı” konusu incelendiğinde bulguların %2,7’sini kapsayan 16 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.10*SKA - Eşitsizliklerin Azaltılması*

SKA – Eşitsizliklerin Azaltılması			
	n	%	10 EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI 
Evet	22	3,7	
Hayır	578	96,3	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “eşitsizliklerin azaltılması” konusu incelendiğinde bulguların %3,7’sini kapsayan 22 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.11*SKA - Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar*

SKA – Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar			
	n	%	11 SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER VE TOPLULUKLAR 
Evet	13	2,2	
Hayır	587	97,8	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “sürdürülebilir şehirler ve topluluklar” konusu incelendiğinde bulguların %2,2’sini kapsayan 13 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.12*SKA - Sorumlu Üretim ve Tüketim*

SKA - Sorumlu Üretim ve Tüketim			
	n	%	12 SORUMLU ÜRETİM VE TÜKETİM 
Evet	23	3,8	
Hayır	577	96,2	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarından “sorumlu üretim ve tüketim” konusu incelendiğinde bulguların %3,8’ini kapsayan 23 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.13*SKA - İklim Eylemi*

SKA – İklim Eylemi			13 İKLİM EYLEMİ 
	n	%	
Evet	18	3,0	
Hayır	582	97,0	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından “iklim eylemi” konusu incelendiğinde bulguların %3’ünü kapsayan 18 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.14*SKA - Sudaki Yaşam*

SKA – Sudaki Yaşam			14 SUDAKİ YAŞAM 
	n	%	
Evet	7	1,2	
Hayır	593	98,8	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından “sudaki yaşam” konusu incelendiğinde bulguların %1,2’sini kapsayan 7 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.15*SKA - Karasal Yaşam*

SKA – Karasal Yaşam			
	n	%	15 KARASAL YAŞAM 
Evet	9	1,5	
Hayır	591	98,5	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından “karasal yaşam” konusu incelendiğinde bulguların %1,5’ini kapsayan 9 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.16*SKA - Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar*

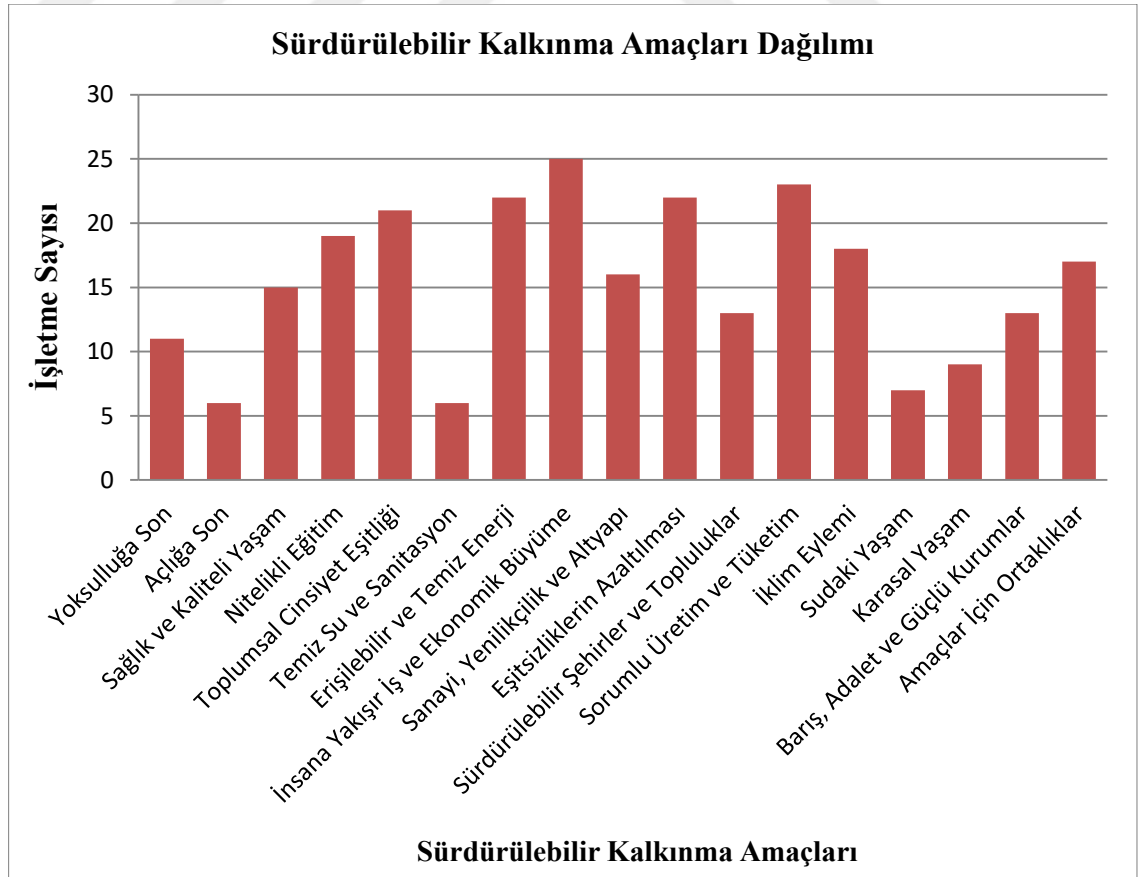
SKA – Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar			
	n	%	16 BARIŞ, ADALET VE GÜÇLÜ KURUMLAR 
Evet	13	2,2	
Hayır	587	97,8	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından “barış, adalet ve güçlü kurumlar” konusu incelendiğinde bulguların %2,2’sini kapsayan 13 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17.17*SKA - Amaçlar İçin Ortaklıklar*

SKA – Amaçlar İçin Ortaklıklar			17 AMAÇLAR İÇİN ORTAKLIKLAR 
	n	%	
Evet	17	2,8	
Hayır	583	97,2	
Toplam	600	100	

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde Birleşmiş Milletler tarafından çağrıda bulunulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından “amaçlar için ortaklıklar” konusu incelendiğinde bulguların %2,8’ini kapsayan 17 işletmenin konu hakkında çalışmalar yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 18*İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Dağılımı*

Tablo 18’de yer alan sütun grafiği, internet sitesinde sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik faaliyetlerini bulunduran işletmelerin söz konusu amaçlar bazında kıyaslanması amacıyla oluşturulmuştur. İnternet sitesi aktif olan işletmelerin sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile ilişkisi incelendiğinde, üzerinde en çok çalışma yapılan hedeflerin ilk beşinin sırasıyla: insana yakışır iş ve ekonomik büyüme, sorumlu üretim ve tüketim, erişilebilir ve temiz enerji, eşitsizliklerin azaltılması ve toplumsal cinsiyet eşitliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En az çalışma yapılan iki hedef ise açlığa son ve temiz su ve sanitasyon olarak tespit edilmiştir.

Tablo 19

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sürdürülebilirlik Anahtar Kelimesinin Varlığı

Sürdürülebilirlik Anahtar Kelimesi		
	n	%
Evet	104	17,3
Hayır	496	82,7
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde “sürdürülebilirlik” anahtar kelimesi incelendiğinde, bulguların %17,3’ünü kapsayan 104 işletmenin “sürdürülebilirlik” anahtar kelimesini kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kodlama sırasında, sürdürülebilirlik ile ilgili linki bulunan işletmeler kodlanırken içerisinde çevre, yeşil lojistik, çevre politikası, iklim ve benzeri kavramlar da incelemeye dahil edilmiştir.

Tablo 20

İşletmelerin İnternet Sitesinde Karbon Ayak İzi Anahtar Kelimesinin Varlığı

Karbon Ayak İzi Anahtar Kelimesi		
	n	%
Evet	76	12,7
Hayır	524	87,3
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde “karbon ayak izi” anahtar kelimesi incelendiğinde, bulguların %12,7’sini kapsayan 76 işletmenin “karbon ayak izi” anahtar kelimesini kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kodlama sırasında, CO2, karbon emisyonu, karbon salınımının azaltılması ve benzeri kavramlar da incelemeye dahil edilmiştir.

Tablo 21

İşletmelerin İnternet Sitesinde Sıfır Atık Anahtar Kelimesinin Varlığı

Sıfır Atık Anahtar Kelimesi		
	n	%
Evet	60	10,0
Hayır	540	90,0
Toplam	600	100

Araştırmaya dahil edilen işletmelerin internet sitesinde “sıfır atık” anahtar kelimesi incelendiğinde, bulguların %10,0’ını kapsayan 60 işletmenin “sıfır atık” anahtar kelimesini kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kodlama sırasında, atık yönetimi, atıkların azaltılması ve geri dönüşüm ve benzeri kavramlar da incelemeye dahil edilmiştir.

3.2. Sözel Bulgular

Sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik yaptıkları çalışmaları internet sitelerinde paylaşan bazı işletmeler ve sürdürülebilirlik örnekleri aşağıdaki gibidir:

Toplumsal cinsiyet eşitliği amacına yönelik olarak; Türk Hava Yolları, pilot ve üst düzey yönetsel rollerde kadın temsilini artırmak amacıyla IATA tarafından yürütülen “25 by 2025-Kadının Güçlendirilmesi Girişimi”ne destek verdiğini belirtmiştir (Türk Hava Yolları, 2022). Mars Lojistik, hem toplumsal cinsiyet eşitliği hem de eşitsizliklerin azaltılması amaçlarına yönelik olarak “Eşitliğin Cinsiyeti Yoktur” projesi yürüttüğünü ifade etmiştir (Mars Lojistik, 2022). Catoni Lojistik, kadınların sektöre katılımını desteklediklerini ve

kadınların iş gücüne daha fazla dahil edilmesi için bir gelişim stratejisi üzerinde çalışmalar yaptıklarını belirtmiştir (Catoni Lojistik, 2017).

Açılığa son amacına yönelik olarak; Ceva Lojistik sürdürülebilirlik raporunda Afrika ülkelerindeki kuraklığın ve savaşların gıda tedariğinde önemli bir sorun olmasına yönelik farkındalığını vurgulayarak Somali, Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve Nijerya'da beslenme programları aracılığıyla tedavi edici gıdaların dağıtımını konusundaki çalışmalarını örnek göstermiştir (Ceva Lojistik, 2022).

Nitelikli Eğitim amacına yönelik olarak; Ceva Lojistik sürdürülebilirlik raporunda Marsilya'da yüzme kursu açan vakfa maddi destek sağladığını, Lübnan'da 40 dezavantajlı aileye okul seti dağıttıklarını ve okullara güneş enerjisi kurulumu için fon sağladığını ifade etmiştir (Ceva Lojistik, 2022). Mars Lojistik, Akıllı Tır Akıllı Çocuklar, Sürücü Akademisi ve Üniversitelerarası Lojistik Vaka Yarışması ile nitelikli eğitim amacına yönelik çalışmalar yaptığını belirtmiştir (Mars Lojistik, 2022).

Temiz hava amacına yönelik olarak; Ceva Lojistik sürdürülebilirlik raporunda karbon emisyonunun azaltılmasına yönelik çalışmalarına örnek olarak biyoyakıt kullanımını artırdıklarını ve filolarına yeni elektrikli araçlar eklediklerini yayınlamıştır (Ceva Lojistik, 2022). DB Schenker, havayolu ve karayolu operasyonlarında karbon emisyonunun azaltılmasına yönelik olarak biyoyakıt kullandıklarını, Avrupa'daki iç nakliyelerini elektrikli araçlarla yaptıklarını, ve Mayıs 2022 tarihine kadar elektrikli araç ile 1.5 milyon kilometre yol kat ettiklerini vurgulamıştır (DB Schenker, 2023).

Temiz su ve sanitasyon amacına yönelik olarak; Mars Lojistik temiz su ve sanitasyon amacına yönelik olarak, “Yağmur Suyu Hasadı” projesi yürüttüğünü belirtmiştir (Mars Lojistik, 2022).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İşletmelerin kurumsal web siteleri aracılığı ile lojistik işletmelerinin sürdürülebilirlik çalışmalarını konu alan bu araştırma kapsamında kalitatif (nitel) araştırma metotlarından biri olan doküman analizi metodu kullanılmıştır. Türkiye’de faaliyet gösteren UTİKAD üyesi lojistik işletmeleri (658 adet) bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmanın genellemenin çok var olanı ortaya koymak amacını taşıması ve 58 adet işletmenin web sitesine erişilememesi sebebiyle, araştırmada web sitesine erişilebilen lojistik işletmeleri (600 adet) çalışma evreni olarak tercih edilmiş ve evreni temsil etme yeterliliğine sahip olduğu varsayılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki UTİKAD üyesi lojistik işletmelerinin web siteleri aracılığıyla, sürdürülebilir kalkınma amaçları ile ilgili sürdürülebilirlik faaliyetlerini incelemek ve güncel durumu ortaya çıkarmaktır. Alt amaç olarak ise, işletmelerin sürdürülebilirlik ile ilgili çalışmalarının yanı sıra karbon ayak izi ve sıfır atık konularında yapılan faaliyetleri de ele alınmıştır.

UTİKAD üyesi lojistik işletmelerinin kurumsal web sitelerinden elde edilen veriler analiz edilmiş ve sektörün ana hizmetlerini (havayolu, denizyolu, karayolu, demiryolu ve diğer lojistik hizmetleri) ayrıştırarak sürdürülebilirlik faaliyetleri incelenmiştir. Ek olarak bu tez çalışmasının, sürdürülebilirlik alanında Birleşmiş Milletlerin evrensel eylem çağrısına yönelik anlaşması gereğince 2030 yılına kadar ulaşılması hedeflenen sürdürülebilir kalkınma amaçlarının alan yazında kısıtlı sayıda çalışmaya (Lazar vd., 2021; Yurttaş, 2023) konu olan bir tema olması ve Türkiye’de benzer değişkenler arası ilişkileri inceleyen çalışmalara rastlanmaması sebebiyle güncel durumu ortaya koymak açısından önem taşıdığı da düşünülebilmektedir. Konu ile ilgili olarak, Yurttaş (2023) alan yazında turizm, gıda ve tekstil sektörlerinde sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik yapılan çalışmalar olduğunu ancak lojistik, tarım ve sağlık sektörlerinde de söz konusu amaçlar doğrultusunda çalışmalar yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Bu sebeple bu araştırmada lojistik işletmelerinin sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik faaliyetleri incelenmiştir.

Sürdürülebilirlik, çevre ve yeşil lojistik konusunda yapılan çalışmalar, çevresel, toplumsal ve ekonomik olarak iklim değişikliği ile mücadele konusunda büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte Kayan'ın (2022) da belirttiği gibi; yeşil uygulamalara ve sürdürülebilirlik konusunda çalışmalara önem veren işletmeler çevreci tüketiciler için tercih nedeni olmaktadır. Silsüpür'e (2020) göre işletmelerin başarılı bir şekilde devamlılığını sürdürebilmesi, Sarı'ya (2020) göre ise kurumsal itibarın artması, Aktan ve Börü'ye (2007) göre işletmelerin marka ve piyasa değerinin artması, Gürsoy'a (2015) göre işletmelerin marka değerlerinin ve müşteri potansiyellerinin artması ayrıca marka bağlılığının sağlanması, Tezel'e (2019) göre toplumun çevre bilincinin artması, işletmeye çevreci işletme sıfatını kazandırması, Tüzün Rad ve Gülmez'e (2017) göre rekabet avantajı sağlaması, Sağer'e (2019) göre lojistik performansın artması sürdürülebilirlik ile ilgili yapılan çalışmalarla ilişkilidir. Sürdürülebilirlik çalışmaları, lojistik işletmelerini birbirinden ayırmakta, sektör içinde yoğun rekabet yaşanmasına neden olmaktadır ve tercih edilme olasılıklarını değiştirmektedir. Mücevher'e (2021) göre, günümüzde müşteriler mal veya hizmet tercih ederken işletmelerin topluma, çevreye ve doğaya duyarlı bir şekilde hizmet sunduklarına dikkat etmektedir. Sağer'in (2019) da belirttiği gibi, çevreye yönelik yapılan sürdürülebilirlik çalışmaları, lojistik sektöründeki rekabet ortamında fark yaratan etkenlerden biridir. Buna paralel olarak Er (2023) de, iklim değişikliği ve çevre konusunda çalışmalar yapılmasının, işletmelerin rekabeti için zorunluluk haline geldiğini belirtmektedir. Görgün ve Bardakçı (2020) ise ek maliyetler sebebiyle orta ve küçük işletmelerin yeşil lojistik uygulamalarına yönelik çalışmalar yapmaktan kaçındığını, büyük lojistik şirketlerinin yeşil lojistik uygulamalarına önem verdiğini ifade etmektedir.

Lojistik faaliyetlerin çevreye verdiği olumsuz etkiler, ulusal ve uluslararası yapılan düzenlemeler, lojistik alanında da önlemler alınmasına ve her alanda olduğu gibi bu alanda da sürdürülebilirlik kavramının sıklıkla kullanılmasına neden olmuştur. Konu hakkında atılan önemli bir adım olan, Birleşmiş Milletler tarafından öne sürülen 'Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi' küresel eylem çağrısı, sürdürülebilirlik konusunda ele alınması gereken 17 maddeden oluşmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen çok az sayıda işletmenin internet sitelerinde bu konuyu ele aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. İnternet sitesi aktif

olan işletmelerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik çalışmaları incelendiğinde, üzerinde en çok çalışma yapılan hedeflerin ilk beşinin sırasıyla: insana yakışır iş ve ekonomik büyüme, sorumlu üretim ve tüketim, erişilebilir ve temiz enerji, eşitsizliklerin azaltılması ve toplumsal cinsiyet eşitliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En az çalışma yapılan iki hedef ise açlığa son ve temiz su ve sanitasyon olarak tespit edilmiştir.

Günümüzde internetin hemen her alanda sıklıkla kullanılması ve istenilen her bilgiye saniyeler içinde ulaşılması göz önünde bulundurulduğunda, internet en güçlü kitle iletişim aracı olarak görülmektedir. Bu durum özellikle temel amacı küresel bir hizmet sunmak olan lojistik sektöründeki işletmelerin interneti daha aktif kullanmalarını gerektirmektedir. Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre, araştırma evreninde internet sitesi aktif olmayan işletmelerin düşük sayılamayacak oranda olması bu konu hakkında önemli bir eksiği ortaya çıkarmaktadır. Alan yazın incelendiğinde bu çalışmada elde edilen bulgular; Çiçek ve diğerleri (2010), Alnıpak ve Duygun (2018), Aydın ve Altınok (2019), Önaçan ve Severcan (2019) ve Karahan ve Bürkek'in (2022) çalışmalarında elde edilen sonuçlarla paralellik göstermekte, işletmelerin internet sitesi kullanımına yeterince önem vermediğini ve paylaşılan içeriklerin de yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Buna ek olarak, web sitelerinde sosyal medya hesapları hakkında bilgi paylaşmayan işletme oranının yüksek olduğu da tespit edilmiştir. Akkan ve diğerleri (2012) de işletmelerin çoğunun internet sitesinde misyon, vizyon, diğer değerler, sosyal medya linki ve benzeri bilgilerin eksikliği, bilgilerin genel olarak güncellenmediği, internet sitelerinin geliştirilmelerinin gerekliliği ifade edilmektedir. Buna paralel olarak Önaçan ve Severcan (2019), lojistik işletmelerinin sosyal medya kullanımını araştırdıkları çalışmalarında benzer sonuca ulaşmış olup işletmelerin sosyal medya kullanım oranlarının düşük olduğunu belirtmiştir. Bütün bu bulgular ele alındığında, uluslararası hizmet sunan işletmelerin web siteleri aktif ve daha etkin olmalı, faaliyetleri internet sitelerinde belirtmeli ve sosyal medya hesapları aktif olmalı, aynı zamanda en az bir yabancı dil tercihi bulundurmalıdır.

Uluslararası hizmet sunan lojistik işletmelerinin dil tercihi bulundurması, işletmelerin performanslarını artırmaları açısından önemli bir rol oynamaktadır.

Buna rağmen, araştırmada yabancı dil tercihi olmayan işletme sayısının oranı bu konudaki eksikliği ortaya koymaktadır. Özellikle, evrensel bir dil olarak kabul görmekte olan İngilizce diline yer veren işletme sayısının düşük olması, dikkate alınması gereken önemli bir husustur ve ulaşılabilirlik ve erişilebilirlik bağlamında işletmeler açısından önemli bir problemdir. Bununla birlikte elde edilen bu bulgu; Çiçek ve diğerleri (2010) ve Karagöz ve Karahisar'ın (2011) çalışmalarında da ifade edildiği gibi lojistik işletmelerin yabancı dil seçeneklerinin kısıtlı olduğu sonucunu desteklemekte, Özbek ve Engür'ün (2017) lojistik işletmeleri web sitesi değerlendirme kriterlerinden “yabancı dil seçeneğine sahip olma” kriterinin eksikliğini ortaya koymaktadır.

Sürdürülebilirlik raporu ile ilgili olarak, rapor yayınlayan işletmelerin Şahin'e (2022) göre yatırım potansiyelini ve rekabet gücünü güçlü bir şekilde etkileyebileceğini, Tezel'e (2019) göre hem oluşturdukları bilinci hem de çevreci işletme referansını genişletebilme fırsatı yakalayacaklarını, Teksoy'a (2023) göre finansal performansı artırdığını ifade etmektedir. Akkan ve Bozkurt (2020) da işletmeler tarafından sürdürülebilirlik ve kurumsal sosyal sorumluluk raporlarının itibarlarını artırma, hissedarlar için değer yaratma ve toplumla ilişkilerini güçlendirme amaçlarıyla yayınlandığını belirtmektedir. Ertan'ın (2018) belirttiği üzere, sürdürülebilirlik bilincinin artması ve işletmelere sağlayacağı faydaların anlaşılabilmesi sürdürülebilirlik raporlarının artması ile mümkün olabilir, ancak bu araştırmanın bulguları dikkate alındığında sürdürülebilirlik raporu yayınlayan işletme sayısının, çalışma evreni içinde yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Karbon emisyonu ile ilgili olarak, Mete (2020) yapmış olduğu araştırmanın sonucunda web sitesinde karbon ayak izi anahtar kelimesini bulunduran işletme sayısının oldukça az olduğunu tespit etmiştir. Bıyık ve Civelekoğlu (2018) ve Altınbay ve Golagan (2016) da çalışmalarında karbondioksit emisyonlarının azaltılmasına önem verilmesi gerektiğini, herkese büyük sorumluluklar düştüğünü, işletmelerin karbon ayak izi azaltmaya yönelik tedbirler alması gerektiğini ifade etmiştir. Ancak bu araştırmanın bulguları dikkate alındığında karbon emisyonunu azaltmaya yönelik çalışmalar yapan işletme sayısının, çalışma evreni içinde yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Kaynakların gün geçtikçe tükenmesi ve bu kaynakların tükenmesi durumunda yenisini bulmanın olanaksız olması dünyanın aslında kapalı bir sistem olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumda kaynaklara artan talepler doğrultusunda sürdürülebilir bir hayat için “sıfır atık bilinci” gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. Bu konuda dünyada ve Türkiye’de pek çok uygulama hayata geçirilmektedir. Wilson ve diğerlerinin (2015) de belirttiği gibi, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için bu kavramın stratejik bir öneme sahip olduğu düşünüldüğünde, bu çalışmada işletmelerin büyük bir kısmının internet sitesinde “sıfır atık” anahtar kelimesine rastlanılmamasının tespiti bu konudaki önemli bir eksikliği ortaya koymaktadır.

Yapılan bu çalışmanın gelecekte işletmelere iletişim stratejilerini kurgularken bir rehber olacağı ve bilgi çağının gerekliliklerinden biri olan internet sitelerini daha etkin kullanmalarına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. İşletmelerin öncelikle internet sitesi ve sosyal medya aktifliği konusunda daha fazla çalışma yapması, işletme bilinirliği ve uluslararası faaliyetlerini artırmak amacıyla yabancı dil tercihleri seçeneklerini güncellemesi ve özellikle lojistik sektöründe çevreye verilen zararı göz önünde bulundurması önerilmektedir. Bununla birlikte, gelecekte lojistik işletmelerinin, çevre, yeşil lojistik, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma amaçları, karbon ayak izi ve sıfır atık konuları hakkındaki çalışmalarını artırmaları gerektiği konusunda adım atmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

Gelecek çalışmalarda, lojistik işletmelerinin sosyal medya hesaplarında paylaşım yaptıkları sürdürülebilirlik faaliyetleri incelenebilir. Yalnızca UTİKAD üyeleri ile sınırlandırılmış bu çalışma haricinde, karşılaştırmalı sonuçlara ulaşılması açısından farklı lojistik birlikleri ve toplulukları incelenebilir veya ülkeler bazında benzer bir sürdürülebilirlik faaliyetleri araştırması çalışması yapılarak uluslararası karşılaştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbasi, M. & Nilsson, F. (2016). Developing environmentally sustainable logistics: Exploring themes and challenges from a logistics service providers' perspective. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 46, 273-283. doi: 10.1016/j.trd.2016.04.004.
- Akandere, G. (2021). Dijitalleşme düzeyi ve yeşil lojistik uygulamaların lojistik performansa etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(4), 1979-2000.
- Akkan, E. & Bozkurt M. (2020). COVID-19 süreci ve sürdürülebilirlikte sosyal boyutun önemi: Türkiye’de faaliyet gösteren gıda perakendecilerinin finansal olmayan raporları üzerine bir içerik analizi. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. Aralık, s.536-547. doi: 10.48145/gopsbad.792236.
- Akkan, E., Yaşa, E. & Bozyiğit, S. (2012). E-service quality in logistics services: a preliminary research on determining the dimensions and attributes of UTİKAD members' websites. In G. Gürsoy & M. Tanyaş (Eds.). *International Logistics and Supply Chain Congress* (pp. 345-356). İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi
- Aktan, C. C. & Börü, D. (2007). Kurumsal sosyal sorumluluk. C.C. Aktan (Ed.), *Kurumsal sosyal sorumluluk, işletmeler ve sosyal sorumluluk içinde* (s. 11-36). İGİAD - İstanbul: İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği Yayını.
- Ali, S. R. & Kumar, R. (2019). Strategic framework and phenomenon of zero waste for sustainable future. *Contaminants in Agriculture and Environment: Health Risks and Remediation*, 200-215. doi: 10.26832/AESA-2019-CAE-0167-015.
- Algunaibet, I. M., Pozo, C., Galan-Martin, A., Huijbregts, M. A. J., Dowell, N. M., Guillen-Gosalbez, G. (2019). Powering sustainable development within planetary boundaries. *Energy and Environmental Science*, 12, 1890-1900. doi: 10.1039/c8ee03423k.

- Alnıpak, S. & Duygun, A. (2018). Türkiye'deki konteyner limanlarının web sitelerinin içerik analizi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 61-74. doi: 10.4026/isguc.431027.
- Altheide, D. (1996). *Process of document analysis*. D. Altheide (Ed.) *Qualitative media analysis*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Altınbay, A. & Golagan, M. (2016). Küresel ısınma sorununa muhasebecilerin bakışı: karbon muhasebesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2106-2119.
- Asmelash, A. G. & Kumar, S. (2019). Assessing progress of tourism sustainability: developing and validating sustainability indicators. *Tourism Management*, 71, 67-83.
- Ateş, N. B., Özen Atabey, A. & Şimşek, M. H. (2019). Türkiye’de yer alan lojistik işletmelerinin kurumsal vatandaşlık çerçevesinde kurumsal sosyal sorumluluk anlayışlarının değerlendirilmesi. II. Uluslararası Kahramanmaraş Yönetim, Ekonomi ve Siyaset Kongresi içinde (s. 114-126). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
- Aydın, H. & Altınok, H. (2019). İşletmelerin internet entegrasyonu: lojistik işletmelerin web sitelerinin değerlendirilmesi. II. International Conference on Empirical Economics and Social Science (ICEESS' 19). Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-14.
- Barbier, E. B. & Burgess, J. C. (2017). The sustainable development goals and the systems approach to sustainability. *Economics: The Open-Access, Open-Assessment E-Journal*, 11(2017-28). doi: 10.5018/economics-ejournal.ja.2017-28
- Başfıncı, Ç. (2008). Bir pazarlama iletişim medyası olarak web ortamında içerik analizi yapmanın güçlükleri ve olası çözüm önerileri. *Yönetim*, 19(61), 52-71.

- Baykal, H. & Baykal, T. (2008). Küreselleşen dünyada çevre sorunları. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(9).
- Beken, H. G. (2016). Sürdürülebilirlik ve rekabet edebilirlik yolu yeşil lojistik mi? Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 02(01), 78-88.
- Bıyık, Y. & Civelekoğlu, G. (2018). Ulaşım sektöründen kaynaklı karbon ayak izi değişiminin incelenmesi. Bilge International Journal of Science and Technology Research 2(2), 157-166. doi: 10.30516/bilgesci.427359
- Blix, T. B. & Myhr, A. I. (2023). A sustainability assessment framework for genome-edited salmon. Aquaculture, 562. doi: 10.1016/j.aquaculture.2022.738803.
- Bogusz, M., Matysik-Pejas, R., Krasnodębski, A. & Dziekański, P. (2021). The concept of zero waste in the context of supporting environmental protection by consumers. Energies, 14(18), 5964. <https://www.mdpi.com/1996-1073/14/18/5964>.
- Bolat, H. B., Bayraktar, D., Öztürk, M. & Turan, N. (2011). Yeşil lojistik zincirinde araç rotalama problemi için bir model önerisi. S. Birgün, S. Onursal & N. Tunçbilek (Ed.). XI. Üretim Araştırmalar Sempozyumu. İstanbul Ticaret Üniversitesi
- Bozaykut Bük, T. & Akboğa, S. (2020). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Çerçevesinde İşletme-Sivil Toplum Kuruluşları İşbirliklerinin Dinamikleri: Türkiye Örneği, 75(3), s. 813-837.
- Bozdoğan, R. (2004). Sürdürülebilir gelişme kavramı üzerine yapılan tartışmalara bir bakış. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(3-4), 1-19.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40.
- Bryman, A. (2012). Social Research Methods. Oxford: Oxford University Press.
- Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: toward the moral management of organizational stakeholders. Business Horizons, 34(4), 39-48.

- Catoni Lojistik, 2017. Catoni Group of Companies corporate social responsibility. <https://www.catoni.com.tr/credentials-hseq/corporate-social-responsibility>. Erişim tarihi: 21.09.2023.
- Ceva Lojistik, 2022. 2022 Sürdürülebilirlik raporu. <https://www.cevalogistics.com/en/who-we-are/commitments/sustainability>. Erişim tarihi: 21.09.2023.
- Creswell, J. W. (2009). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (4nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Creswell, J. W. (2023). Qualitative inquiry & research design choosing among five approaches (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Siyasal Kitabevi. (Orijinal çalışma 2013 yılında yayımlanmıştır)
- CSCMP. (2013). Supply chain management terms and glossary. https://cscmp.org/CSCMP/Educate/SCM_Definitions_and_Glossary_of_Terms.aspx. Erişim Tarihi: 01.07.2023
- Çamlıca, Z. & Akar, G. S. (2014). Lojistik sektöründe sürdürülebilirlik uygulamaları. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 5(11), 100-119.
- Çankır, B., Findık, H. & Koçak, E. (2012). Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir organizasyon yönetimi. 1st International Conference on Sustainable Business and Transitions for Sustainable Development (s. 375-385). Konya Selçuk Üniversitesi
- Çelik, M. A. (2022). Ekolojik sorunların analizinde yeni bir yaklaşım: planeter sınırlar. Coğrafya Dergisi, 45, 85-95. <https://doi.org/10.26650/JGEOG2022-1095760>.
- Çetin, O. & Sain, A. D. (2018). Lojistik sektöründe sürdürülebilirlik uygulamaları. IV. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade and Logistics Congress içinde (s. 910-921). Aydın Üniversitesi
- Çevik, O. & Gülcan, B. (2011). Environmental sustainability of logistic operations and marco polo program. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 13(20), 25-44.

- Çiçek, H., Demirel, M. & Onat, O. K. (2010). İşletmelerin web sitelerinin değerlendirilmesine ilişkin bir araştırma: Burdur ili örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(2), 187-206.
- Çilingir, A. (2017). İletişim alanında içerik analizi yöntemi kullanılarak yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir inceleme. Erciyes İletişim Dergisi, 5(1), 148-160.
- Dalyan, F. (2007). Sosyal sorumluluğun temelleri. C. C. Aktan (Ed.), Kurumsal sosyal sorumluluk, işletmeler ve sosyal sorumluluk içinde (s. 45-60). İGİAD - İstanbul: İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği Yayını.
- DB Schenker, 2023. ESG strategies. <https://www.dbschenker.com/global/insights/sustainability/esg-strategy>. Erişim tarihi: 21.09.2023.
- Değirmenci, B. (2021). Çevresel tutum ile çevresel sorumluluk ilişkisinin incelenmesi: yasal ve ekonomik sorumluluğun aracılık rolü. Alanya Akademik Bakış, 6(1), 1703-1718. <https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.1015679>.
- Demirci, A. & Manavgat, G. (2019). Lojistik sürdürülebilirlik ve yeşil lojistik kapsamında karbon ayak izleri ve kişisel karbon ayak izi analizi. H. Bülbül, A. Büyükkelik, B. Özoğlu & N. Başaran (Ed.). 8. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi içinde (s. 102-113). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
- Denisa, M. & Zdenka, M. (2015). Perception of implementation processes of green logistics in SMEsin Slovakia. 4th World Conference on Business, Economics and Management, WCBEM, Procedia Economics and Finance, 26(2015), 139-143.
- Er, F. B. (2023). Yeşil lojistik uygulamalarının sürdürülebilirlik ve ihracatçı firma performansı üzerindeki etkisi. [Doktora tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]
- Er, M. K. (2012). Sıfır atık yönetimi ve ofis tipi binalarda uygulanması [Yüksek lisans tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]
- Ertan, Y. (2018). Türkiye’de sürdürülebilirlik raporlaması (2005-2017). Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 11(3), 463-478.

- Eur-Lex. (2015). Glossary of summaries. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/circular-economy.html>. Erişim tarihi: 23.09.2023
- Filho, W. L., Tripathi, S. K., Andrade Guerra, J. B. S. O. D., Garriga, R. G.-., Lovren, V. O. & Willats, J. (2019). Using the sustainable development goals towards a better understanding of sustainability challenges. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 26(2), 179-190. doi: 10.1080/13504509.2018.1505674.
- Gedik, Y. (2021). Sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi ve sürdürülebilirliğin tedarik zincirleri üzerindeki etkileri: kavramsal bir değerlendirme. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(3). <http://dx.doi.org/10.17130/ijmeh.780246>
- Gilman, R. (1992). Sustainability by Robert Gilman from the 1992 UIA/ AIA call for sustainable community solutions. Context Institute, Accelerating the transition to a sustainable planetary future. Erişim tarihi: 24.08.2023. <https://www.context.org/about/definitions/>.
- Gottschalk, L. A. (1995). Content analysis of verbal behavior: new findings and clinical applications. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Görgün, M. R. & Bardakçı, H. (2020). Yeşil lojistik ve Türkiye'de yeşil lojistik uygulamaları. H. Kum & Z. Sakhi (Ed.) 4th International Zeugma Conference on Scientific Researches (s. 200-216), Gaziantep.
- Gül, M. & Yaman, K. (2021). Türkiye’de atık yönetimi ve sıfır atık projesinin değerlendirilmesi: Ankara örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35(4), 1267-1296. <https://doi.org/https://doi.org/10.16951/atauniiibd.870434>.
- Gülmez, M. (2012). Türk, Amerikan, İngiliz ve Fransız şirketlerinin web siteleri aracılığı ile gerçekleştirdikleri kurumsal sosyal sorumluluk iletişimi üzerine bir araştırma [Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi].
- Güneş, M. (2004). Yerel gündem 21’den kent konseylerine: Ulusal kentlerden küresel köylere. Detay Yayıncılık.

- Güner, H. & Güner, A. R. (2020). Sürdürülebilir bir çevre için yeniden üretim: bir literatür incelemesi. *European Journal of Engineering and Applied Sciences*, 3(2), 18-26.
- Gürlük, S. (2010). Sürdürülebilir kalkınma geliştirmekte olan ülkelerde uygulanabilir mi? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(2), 85-99.
- Gürsoy, A. G. (2015). Kurumsal sosyal sorumluluğun müşteri tercihleri üzerinde etkisi: lojistik sektörü üzerine bir çalışma [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi].
- Gürül, B. (2016). Kurumsal sürdürülebilirlik yaklaşımı bir örnek. *International Conference On Eurasian Economies*, 879-888. doi: 10.25095/mufad.510443.
- Hoffman, W. M. (2001). Business and environmental ethics. Hoffman, W. M., Frederick, R. E. & Schwartz, M. S. (Eds), In *Business Ethics* (pp. 434-443). New York: McGraw-Hill.
- İncaz, S. (2015). Lojistik ve sürdürülebilirlik bağlamında yeni yaklaşımlar. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 149-162.
- Jakubiak, M. (2014). Analysis of implementing sustainable municipal solid waste management: Krakow city case study. 14th SGEM GeoConference on Ecology, Economics, Education and Legislation. Section Ecology and Environmental Protection (pp. 17-26). doi: 10.5593/SGEM2014/B52/S20.003.
- Karagöz, B. & Karahisar, T. (2011). İnternet sitelerinin lojistik işletmeleri açısından önemi. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 2(3), 1-12. doi: 10.5824/1309-1581.2011.2.002.x.
- Karahan, M. & Bürkek, N. (2022). Türkiye'deki işletmelerde bilişim teknolojileri kullanımı: sorunlar ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(1), 71-87. doi: 10.47147/ksuiibf.1134970.
- Karakurt Tosun, E. (2009). Sürdürülebilirlik olgusu ve kentsel yapıya etkileri. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 2.

- Kayan, C. (2022). Perakende sektöründe yeşil lojistik kriterlerine göre AHP ve VIKOR yöntemleri ile tedarikçi seçimi [Yüksek lisans tezi, Harran Üniversitesi].
- Kassarjian, H. H. (1977). Content analysis in consumer research. *Journal of Consumer Research*, 4(1), 8-18. doi: 10.1086/208674.
- Keefe, J. F. (2002) Five Trends: The rise of corporate reputation and csr new circle communications. <http://www.csrwire.com/page.cgi/5trends.html>. Erişim Tarihi: 05.07.2023
- Keskin, B. N. (2022). Sürdürülebilirlik çerçevesinde yeşil lojistik merkez yer seçimi için yeni bir yöntem önerisi [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi].
- Kılıç, T. (2022). Çevre muhasebesi kapsamında karbon ayak izi ölçümü: İzmir ili otobüs taşımacılığında karbon salınımının hesaplanması [Yüksek lisans tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi].
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.
- Kükrer, Ö. (2012). Tüketicilerin çevresel sorumluluklarının yeşil reklamlara yönelik tutumlarına etkisi: Eskişehir örneği. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 26(7), 4505-4525.
- Krippendorff, K. (1980). *Content analysis: an introduction to its methodology*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Landrum, N. E. & Ohsowski, B. (2018). Identifying worldviews on corporate sustainability: a content analysis of corporate sustainability reports. *Business Strategy and the Environment*, 27, 128-151. doi: 10.1002/bse.1989
- Lazar, S., Klimecka-Tatar D. & Obrecht M. (2021). Sustainability orientation and focus in logistics and supply chains. *Sustainability*, 13(6):3280. <https://doi.org/10.3390/su13063280>.
- Mangır, F. A. (2016). Sürdürülebilir kalkınma için yavaş ve hızlı moda. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 19 (41.yılı özel sayısı), 143-154.

- Manjunath, G. (2014). Green logistics: a learn, evaluation and initiatives in business organizations. *International Journal of Business Quantitative Economics and Applied Management Research*, 1(7), 110-120.
- Mars Lojistik, 2022. 2022 Sürdürülebilirlik raporu. <https://www.marslogistics.com/tr/surdurulebilirlik>. Erişim tarihi: 21.09.2023.
- Merriam, S. B. (1988). *Case study research in education: a qualitative approach*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Merriam, S. B. (2013). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (S. Turan, Çev.). Nobel Yayıncılık. (Orijinal çalışma 2009 yılında yayımlanmıştır)
- Mete, E. (2020). Sürdürülebilir kalkınma kapsamında yeşil lojistik: Avrupa Birliği ve Türkiye örneği. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi* 12(23), 383-396. doi: 10.38155/ksbd.790740.
- Metin, A. E. & Gül, A. (2020). Türkiye'de çevre etiğinin yasal ve kamusal çerçevesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 252-268.
- Metin, O. & Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: iletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 273-294.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Munasinghe, M. (2001). Sustainable development and climate change: applying the sustainomics transdisciplinary meta-framework. *International Journal of Global Environmental Issues*, 1(1), 13-55. doi: 10.1504/IJGENVI.2001.000970
- Muscoe, M. (1995). *A sustainable community profile [roots]*. Chestnut Hill, 9(3).
- Mücevher, M. H. (2021). Sürdürülebilir lojistik için üç önemli strateji: yeşil lojistik, tersine lojistik ve yalın lojistik. *Enderun Dergisi*, 5(1), 39-54.
- Nemli, E. (1998). Sürdürülebilir kalkınma ve işletmelerin rolü. *Öneri Dergisi*, 2(9), 287-294.

- Obrecht, A., Pham-Truffert, M., Spehn, E. M., Payne, D., De Bromond, A., Altermatt, F. et al. (2021). Achieving the SDGs with biodiversity. Swiss Academies Factsheets 16 (1), 2021. doi: 10.5281/zenodo.4457298.
- Olgun, C. K. (2008). Nitel araştırmalarda içerik analizi tekniği. Sosyoloji Notları, 4-5, 66-70.
- Önaçan, M. B. K. & Severcan, U. (2019). Türkiye'de deniz lojistik hizmeti veren firmaların sosyal medya kullanımı ve öneriler. 5. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi içinde (s. 241-253). Üsküp, Kuzey Makedonya.
- Özbek, A. & Engür, M. (2017). Lojistik firma web sitelerinin ARAS yöntemi ile değerlendirilmesi. The International New Issues in Social Sciences, 5(5), 105-118. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tinisos/issue/52902/699379>.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir alışma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 323-343.
- Özkan, E. & şahin, Y. (2021). Sürdürülebilir sistemler: 2010-2020 yılları arası literatür incelemesi. UMFED Uluslararası Batı Karadeniz Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi, 3(1), 18-47.
- Özgüven, Z. (2022). Sürdürülebilir kalkınma anlayışı kapsamında döngüsel ekonomi modeli atık yönetimi sıfır atık: Ankara büyükşehir belediyesi rneği. [Yüksek lisans tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi]
- Özmehmet, E. (2008). Dünyada ve Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma yaklaşımları. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 3(12), 1853-1876.
- Pearce, D. & Atkinson, G. (1998). The concept of sustainable development: an evaluation of its usefulness ten years after Brundtland. Swiss Journal of Economics and Statistics, 134(3), 251-269.
- Redclift, M. (1991). The multiple dimensions of sustainable development. Geography, 76(1), 36-42. <http://www.jstor.org/stable/40572018>.
- Robert, K. W., Parris, T. M. & Leiserowitz, A. A. (2005). What is sustainable development? goals, indicators, values, and practice, environment. Science and

Policy for Sustainable Development, 47(3), 8-21. doi: 10.1080/00139157.2005.10524444.

Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, A., Chapin, F. S., Lambin, E. F., et al. (2009). A Safe Operating Space For Humanity. *Nature*, 461(24).

Ruckelshaus, W. D. (1989). Toward a sustainable world. *Scientific American*, 261(3), 175.

Sağır, T. (2019). Firmaların sürdürülebilirlik stratejileri ile yeşil lojistik ve lojistik performans arasındaki ilişki: bir alan araştırması [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. DOI: 10.33400/kuje.843306.

Sansar, N. G. (2015). Sürdürülebilirlik ve kurumsal sosyal sorumluluk açısından sermaye piyasasının etkinliği ve Borsa İstanbul Örneği. [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]

Sarı, S. (2020). Sürdürülebilir lojistik faaliyetlerin kurumsal itibara etkisi [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]

Saroha, R. (2014). Green logistics & its significance in modern day systems. *International Review of Applied Engineering Research*, 4(1), 89-92.

Senir, G. & Büyükkökçü, A. (2017). Sürdürülebilirlik raporlaması ve lojistik şirketler üzerine bir uygulama. *The International New Issues In Social Sciences*, 5(5), 119-138.

Seyidoğlu, H. (2016). Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı. Güzem Can Yayınları.

Silsüpür, Ö. (2020). Kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarının marka imajı üzerindeki rolü: GSM operatörleri üzerine bir araştırma [Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi]

Soruşbay, C. (2007). Karayolu ulaşımından kaynaklanan karbondioksit emisyonlarının çevreye etkisi ve kontrolü. *Mühendis ve Makine Dergisi*, 48(564), 22-26.

- Strange, T. & Bayley, A. (2008). Sustainable Development: Linking Economy, Society, Environment. OECD Insights. <https://doi.org/10.1787/19936753>.
- Sunturlu, Ö. (2017). Turizm sektöründe faaliyet gösteren teknelerin karbon ayak izinin belirlenmesi: Fethiye örneği [Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]
- Sürücü, E. & Denktaş Şakar, G. (2018). Sosyal medya aracılığıyla paydaş katılımının ölçülmesi: Türk lojistik hizmet sağlayan işletmeler üzerine bir inceleme. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 58, 107-129.
- Şahin, B. (2022). Sustainability reporting in Turkey: analysis of companies in the BIST sustainability index [Yüksek lisans tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]
- Taghvaei, V. M., Arani, A. A., Nodehi, M., Shirazi, J. K., Agheli, L., Ghogh, H. M. N. et al. (2020). Sustainable development goals: transportation, health and public policy. Review of Economics and Political Science. doi: 10.1108/REPS-12-2019-0168
- Tekiroğlu, A. & Hayır Kanat, M. (2021). Çevre etiği farkındalığı ve sürdürülebilir çevre tutumu arasındaki ilişki. Ulakbilge-Sosyal Bilimler Dergisi, 9(29), 630-645. doi: 10.7816/ulakbilge-09-59-11
- Teksoy, D. (2023). Sürdürülebilirlik göstergelerinin finansal performans üzerine etkisi: BİST sürdürülebilirlik endeksinde yer alan şirketler üzerine bir araştırma [Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]
- Tezel, Ö. (2019). Sürdürülebilir kalkınmada atık yönetimi ve işletmelerde yarattığı dışsallıklar [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]
- Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre: teorik bir inceleme. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2), 57-73.
- Tuğaç, Ç. (2020). İklim değişikliğine karşı kentsel dirençliliğin sağlanması ve ekonomik boyutu üzerine bir değerlendirme. İdealkent Dergisi, Kentleşme ve Ekonomi Özel Sayısı, 1126-1155.

- Turner, R., Poznansky, F., Smirthwaite, N., Blundell, A., Benson, D., Gaston, K. J. et al. (2020). Towards A Sustainable Cornwall: State Of The Doughnut. A Collaborative Project Funded By The Ukri Strategic Priorities Fund, 1-72.
- Tutar, E., Tutar, F. & Yetişen, H. (2009). Türkiye’de lojistik sektörünün gelişmişlik düzeyinin seçilmiş AB ülkeleri (Romanya ve Macaristan) ile karşılaştırmalı bir analizi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2, 190-216.
- Türk Hava Yolları, 2022. 2022 Sürdürülebilirlik ilkelerine uyum raporu. <https://investor.turkishairlines.com/tr/kurumsal-yonetim/surdurulebilirlik>. Erişim tarihi: 21.09.2023.
- Tüzün Rad, S. & Gülmez, Y. S. (2017). Green logistics for sustainability. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 13(3). doi: 10.17130/ijmeb.2017331327
- UNDP. (2012). Human development report. <https://www.undp.org/jamaica/publications/human-development-report-2012>. Erişim tarihi: 02.09.2023
- UNDP. (2015). Report 2015: millennium development goals. <https://www.undp.org/latin-america/publications/report-2015-millennium-development-goals>. Erişim tarihi: 02.09.2023.
- UTİKAD, (2022). Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği, Hakkımızda. <https://www.utikad.org.tr/UTIKAD-Hakkinda>. Erişim Tarihi: 21.09.2023.
- Uz Zaman, A. (2015). A comprehensive review of the development of zero waste management: lessons learned and guidelines. Journal of Cleaner Production, 91(15), 12-25. doi: 10.1016/j.jclepro.2014.12.013.
- Vehbi, B. O. (2012). A model for assessing the level of tourism impacts and sustainability of coastal cities. In M. Kasımoğlu & H. Aydın (Eds.). Strategies for tourism industry-Micro and Macro Perspectives (pp. 99-114). InTech.
- Velazquez, L., Munguia, N. E., Will, M., Zavala, A. G., Verdugo, S. P., Delakowitz, B. et al. (2015). Sustainable transportation strategies for decoupling road vehicle

- transport and carbon dioxide emissions. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 26(3), 373-388. doi: 10.1108/MEQ-07-2014-0120.
- Weare, C. & Lin, W. (2000). Content analysis of the world wide web: opportunities and challenges. *Social Science Computer Review*, 18(3), 272-292. doi:10.1177/089443930001800304.
- Wiedmann, T., Wood, R., Minx, J., Lenzen, M., Guan, D. & Harris, R. (2010). A carbon footprint time series of the UK - results from a multi-region input-output model. *Economic Systems Research*, 22(1), 19-42. doi: 10.1080/09535311003612591.
- Williams, C. (2007). Research methods. *Journal of Business & Economic Research*, 5(3), 65-72.
- Wilson, D.C., Rodic, L., Cowing, M.J., Velis, C. A., Whiteman, A.D. Scheinberg, A. et al. (2015). 'Wasteaware' benchmark indicators for integrated sustainable waste management in cities. *Waste Management*, 35(1), 329-343. doi:10.1016/j.wasman.2014.10.006.
- Wimmer, D. D. & Dominick, J. R. (2009). *Mass media research: an introduction*, 9th edition. Belmont: Wadsworth Publishing Company.
- Yetgin, D., Keküç, M. & Şayin, M. (2020). Restoranlara yönelik Tripadvisor yorumlarının içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmesi: İstanbul örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(3), 2090-2109.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112). <http://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5326>. Erişim Tarihi: 23.09.2023
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. (2019). Sürdürülebilir kalkınma anlayışı kapsamında döngüsel ekonomi yaklaşımı: atık yönetimi ve sıfır atık. Ed. E. E. Başar, A. Ağ & Ü. Gülhan. *Sürdürülebilirlik: Ekonomik ve Sosyal Eğilimler içinde* (s.83-98). İmaj Yayınevi.

Yurttaş, A. (2023). Sustainable supply chain in line with the united nations sustainable development goals. In 2023: Pioneer And Contemporary Studies in Social, Human and Administrative Sciences (pp. 35-63). <https://doi.org/10.59287/pcsshas.129>

Zengin, E. (2017). Yeşil lojistik göstergeleri ve Türkiye’de yeşil lojistik uygulamaları [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]



EKLER

EK. A. Çağ Üniversitesi Tez Etik Kurul İzin İstek Formu

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZNİ / ETİK KURULU İZİN TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	*****
ADI VE SOYADI	MELİS TAŞ
ÖĞRENCİ NO	*****
TEL. NO.	*****
E - MAIL ADRESLERİ	*****
ANA BİLİM DALI	Uluslararası Ticaret ve Pazarlama Ana Bilim Dalı
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	Tez Aşaması
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP-YAPILMADIĞI	2022 / 2023 BAHAR DÖNEMİ KAYDINI YENİLEDİM.
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	UTİKAD Üyesi Lojistik İşletmelerinin Sürdürülebilirlik Faaliyetlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma (A Study on the Examination of Sustainability Activities of UTİKAD Member Logistics Companies)
TEZİN AMACI	Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki UTİKAD üyesi lojistik işletmelerinin web siteleri içerik analizi yöntemiyle, sürdürülebilir kalkınma amaçları ile ilgili sürdürülebilirlik faaliyetlerini incelemek ve güncel durumu ortaya çıkarmaktır. Alt amaç olarak ise, sürdürülebilirlik ile ilgili çalışmalar incelenirken karbon ayak izi ve sıfır atık konularında da yapılan çalışmalar incelenmiştir. Araştırma yapılırken taşımacılık hizmeti sunan ve taşımacılık haricinde lojistik hizmeti sunan işletmelerin, çevre, yeşil lojistik, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma amaçları hakkındaki faaliyetlerinin internet sitelerindeki paylaşım durumu incelenmiştir.

TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Çevre, çevrenin korunması, sürdürülebilirlik, lojistik süreçlerinde sürdürülebilirlik ve lojistiğin çevreye olan etkisi gibi kavramlar birbirlerine genellikle bağlı olmakla birlikte, sürekli olarak ilişkilendirilebilmektedir. Sürdürülebilirlik temel olarak çevreye verilen zarara ve çevresel problemlere karşın çözüm olarak atılan adımlar olarak tanımlanabilir. Temel hedefleri arasında biyolojik çeşitliliğin korunması, doğanın ve doğal çevrenin gelecek kuşaklara aktarılmasının sağlanması, sürdürülebilirlik hakkında eğitime önem verilmesi gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından öne sürülen ekonomik ilerlemeyi ve çevrenin korunmasını dengelemeyi, aynı zamanda sanayileşmiş ülkeler arasında halen sıklıkla rastlanan birçok eşitsizliğin (açlık, eğitim, gelir düzeyi, cinsiyet ve benzeri) ele alınma ihtiyacının farkına varılmasını hedefleyerek oluşturulan 'Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi' konu hakkında atılan önemli adımlardan biridir. Lojistik sektöründe çevresel etkiler için yapılan çalışmalara ek olarak, sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için önemli olan kavramlardan biri de yeşil lojistiktir. Yeşil lojistik çevreye verilen zararların minimuma indirilmesini hedeflediği çalışmalardan oluşmaktadır, bu doğrultuda gaz emisyonu, gürültü kirliliği, yenilenemeyen doğal kaynakların tüketimi gibi konularda gerekli adımların atılmasını sağlamak için yapılan çalışmalar olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada havayolu, denizyolu, karayolu, demiryolu veya lojistik alanındaki diğer alanlarda hizmet sunan lojistik firmalarının, web sitelerindeki bilgiler incelenerek, lojistik hizmet süreçlerinde çevre, yeşil lojistik, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma amaçları, karbon ayak izi ve sıfır atık konuları hakkındaki çalışmaları incelenecektir.
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	YOK - Türkiye’de faaliyet gösteren lojistik işletmelerinin internet siteleri erişime açık olması ve tez araştırmasında kamuya açık bilgiler incelenmesi sebebiyle özel izin gerektirmemektedir.
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	YOK - Türkiye’de faaliyet gösteren lojistik işletmelerinin internet siteleri erişime açık olması ve tez araştırmasında kamuya açık bilgiler incelenmesi sebebiyle özel izin gerektirmemektedir.

YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER	Araştırmada Türkiye’de faaliyet gösteren, internet sitesi aktif olan UTİKAD üyesi lojistik şirketleri (600 adet) çalışma evreni olarak tercih edilmiş ve evreni temsil etme yeterliliğine sahip olduğu varsayılmıştır. Araştırmada ele alınan lojistik işletmelerinin internet sitelerinde sürdürülebilirlik hakkında bulunan bilgi ve raporları incelenecektir.
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN- ÖLÇELERİN UYGULANACAĞI	Araştırmada veri kaydı oluşturmak adına lojistik işletmelerinin internet sitesindeki bilgilere yönelik 20 adet soru setinden oluşan 1 adet kodlama şeması kullanılmıştır. Kodlama Şeması kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarında sıklıkla kullanılan bir ölçektir ve Gülmez (2012)'in çalışmasında Türkçe olarak uyarladığı ölçekten faydalanılmıştır.
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, ... V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	1) Kodlama Şeması Formu (3) Sayfa
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: MELİS TAŞ	ÖĞRENCİNİN İMZASI: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır. TARİH: 13 / 04 / 2023

TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU						
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.						
2. Anılan konu uluslararası ticaret ve pazarlama faaliyet alanı içerisine girmektedir.						
1. TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2. TEZ DANIŞMANININ ONAYI	ANA BİLİM DALI BAŞKANININ ONAYI		SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI		
Adı - Soyadı: Eda YAŞA ÖZELTÜRKAY	Adı - Soyadı: Erdem AKKAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU		Adı - Soyadı: Murat KOÇ		
Unvanı: Doç. Dr.	Unvanı: Dr. Öğr. Üyesi	Unvanı: Prof. Dr.		Unvanı: Prof. Dr.		
İmzası: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası: E-posta aracılığı ile onaylıdır.		İmzası: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.		
13 / 04 / 2023	13 / 04 / 2023	16 / 04 / 2023		01 / 04 / 2023		
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER						
Adı - Soyadı: Şehnaz ŞAHİNKARAKAŞ	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Şirvan KALSIN	Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Mustafa Tevfik ODMAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU	Adı - Soyadı: Jülide İNÖZÜ
Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.
İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.
..... / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE	☒					
OY ÇOKLUĞU İLE	☐	Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince İncelenmiş olup, / / 20..... - / / 20..... tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.				
AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ SEKRETERLİĞİNE ONAYLAR ALINMAK ÜZERE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA FORMDAKİ YAZI ON İKİ PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILACAKTIR.						

Ek B. Kodlama Şeması

	Kodlama Şeması
1	İşletmenin internet sitesi var mı?
	Evet
	Hayır
2	İşletmenin web sitesinde sosyal medya hesapları hakkında bilgi var mı?
	Var
	Yok
3	İlgili işletme hangi sosyal medya araçlarını kullanmaktadır?
	Facebook
	Instagram
	YouTube
	Twitter
	LinkedIn
	Diğer
	Hiçbiri
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
4	İlgili işletmenin ana hizmetleri nedir?
	Havayolu
	Denizyolu
	Karayolu
	Demiryolu
	Diğer
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır

	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
5	İlgili işletmenin alt hizmetleri nelerdir?
	Havayolu
	Denizyolu
	Karayolu
	Demiryolu
	Diğer
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
6	İlgili işletmenin web sitesinde yabancı dil tercihleri var mı?
	Var
	Yok
7	İlgili işletmenin web sitesinde yabancı dil tercihleri hangileridir?
	İngilizce
	Arapça
	Almanca
	Rusça
	Çince
	Diğer
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
8	İlgili işletmenin web sitesinde Sürdürülebilirlik ile ilgili link var mı?
	Evet
	Hayır
9	Sürdürülebilirlik ile ilgili link web sitesinde nerede yer almaktadır?
	Ana sayfa
	Hakkımızda
	Diğer

	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
10	Firmaların web-sayfalarındaki Sürdürülebilirlik ile ilgili bilgi miktarı ne kadardır?
	Minimum (1-2)
	Orta (3-10)
	Yoğun (10+)
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
11	Firmaların web sayfalarındaki Sürdürülebilirlik ile ilgili bilginin formatı nedir?
	Yazılı
	Görsel
	İkisi birlikte
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
12	Sürdürülebilirlik ile ilgili periyodik rapor var mı?
	Evet
	Hayır
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
13	Sürdürülebilirlik faaliyetleri hangi yaklaşımla yapılmaktadır?
	Değer odaklı
	Paydaş Odaklı
	Performans Odaklı
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
14	Sürdürülebilirlik ile ilgili hangi süreçler kullanılmaktadır?
	Filantropik
	Sponsorluk

	Gönüllülük
	Etik Kuralları
	Kalite Programları
	Sağlık ve Güvenlik Programları
	Çevresel Etkiler ve Yönetimi
	Eğitim
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
15	İşletme web sitesinde ağırlıklı olarak hangi paydaşlara yönelik Sürdürülebilirlik faaliyetleri var?
	Toplum
	Müşteri
	Çalışan
	Hissedar
	Tedarikçiler
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
16	İlgili işletme web sitesinde sürdürülebilir kalkınma amaçlarını göstermekte midir?
	Evet
	Hayır
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
17	İlgili işletme web sitesinde hangi sürdürülebilir kalkınma amaçlarını göstermektedir?
	Yoksulluğa Son
	Açlığa Son
	Sağlıklı Bireyler ve Kaliteli Yaşam
	Nitelikli Eğitim
	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

	Temiz Su ve Sanitasyon
	Erişilebilirlik ve Temiz Enerji
	İnsana yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
	Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
	Eşitsizliklerin Azaltılması
	Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
	Sorumlu Üretim ve Tüketim
	İklim Eylemi
	Sudaki Yaşam
	Karasal Yaşam
	Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar
	Amaçlar için Ortaklıklar
18	Misyon, vizyon ve temel değerler veya hakkımızda bölümünde sürdürülebilirlik anahtar kelimesi mevcut mu?
	Evet
	Hayır
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
19	Misyon, vizyon ve temel değerler veya hakkımızda bölümünde "Karbon Ayak izi" ile ilgili bir bilgi mevcut mu?
	Evet
	Hayır
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır
20	Misyon, vizyon ve temel değerler veya hakkımızda bölümünde "Sıfır Atık" ile ilgili bir bilgi mevcut mu?
	Evet
	Hayır
	Bununla ilgili bilgi bulunamamıştır
	Bununla ilgili bölüme rastlanmamıştır

Ek C. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü Tez Etik Kurulu İzin İstek Yazısı



T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-050.01.04-2300003599

17.04.2023

Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu Kararı Alınması Hk.

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: 09.03.2021 tarih ve E-81570533-050.01.01-2100001828 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu konulu yazınız.

İlgi tarihli yazınız kapsamında Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret ve Pazarlama Tezli Yüksek Lisans Programında tez aşamasında kayıtlı olan **Melis Taş** isimli öğrencimize ait tez evraklarının "Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayları" alınmak üzere Ek'te sunulmuş olduğunu arz ederim.

Prof. Dr. Murat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ek : 1 adet öğrenciye ait tez evrakları dosyası.

Ek D. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Tez Etik İzin Yazısı



T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-81570533-044-2300004039

08.05.2023

Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurul İzni Hk.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 11.04.2023 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2300003386 sayılı yazınız.
b) 13.04.2023 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2300003493 sayılı yazınız.
c) 17.04.2023 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2300003599 sayılı yazınız.
ç) 25.04.2023 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2300003704 sayılı yazınız.

İlgi yazılarda söz konusu edilen **Melis Taş, İpek Kırmacı, Bora Gür** ve **Ali Sert** isimli öğrencilerimize ait tez evrakları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenerek uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör